

ב"ה

לוח יומי הלכה למעשה

עם פרטי ההלכות והמנהגים
לחודש תשרי ה'תשע"ח

חלק שלישי

מליל הושענא רבה
עד אחרי שבת בראשית

יו"ל על ידי

בד"צ דק"ק קראון הייטס
כאן צוה ה' את הברכה

דוברים עברית
רגישים לחילול שבת

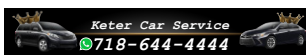
אפשר להתקבל בלי להזמין תור מראש

מקבלים רוב סוגי ה"ביטוח" (גם "הפניקס")

555 LEFFERTS AVENUE
BROOKLYN, NY 11225

P 718 360 8074
F 718 407 2469

WWW.KAMINHEALTH.COM

לזכות

הרה"ת שניאור זלמן וזוגתו מרת שמחה רבקה שיחיו
וילדיהם:

אסתר ברכה, איטא העניא,

אברהם משה, חי' בתי', חנה וריבה דינה שיחיו

לזכות לוי יצחק בן רייזל לרפואה שלימה

לזכות

ר' צבי מרדכי בן שרה וזוגתו מרת שלומית בת שושנה
בניהם ובנותיהם:

יוסף יצחק וזוגתו מרים דבורה

וילדיהם: חנה שפרינצא, פייגא איידול וארי' ליב

משה וזוגתו רבקה

מנחם מענדל, חנה וחי' מושקא

שיחיו גודמאן

Kingston Bake Shop

380 KINGSTON AVE.
BROOKLYN, NY 11225
TEL. 718-467-2047

Café / Sushi Bar / Bakery / Ice Cream

Eat In and Take Out

We Deliver

Kingston Bake Shop is known for the best quality and highest standard.
Under the Rabbinical Supervision of the Beth Din of Crown Heights

להקדשות של הקבצים הבאים,

וכן להשתתפות בהוצאות הבד"צ

ולתמיכה ברבני השכונה

ניתן ליצור קשר בטלפון: 347-465-7703

או באתר www.crownheightsconnect.com

(האתר הוקם על ידי ידידי הבד"צ)

לוח יומי

עם פרטי ההלכות והמנהגים
לחודש תשרי ה'תשע"ח

חלק שלישי
מליל הושענא רבה
עד אחרי שבת בראשית

נערך על־פי שיעורים שנמסרו
מהמרא־דאתרא וחבר הבד"צ
הרב יוסף ישעי' ברוין שליט"א

בשיחת יום ב' דר"ה תשנ"ב נאמר: "יש לעורר ע"ד לימוד ההלכות הצריכות לימים אלו, שבהם ישנם כמה וכמה שינויים בתפילה וכמה מנהגים וכו' – שילמדו הלכות אלו בשו"ע, או כפי שמצינו לאחרונה, שמדפיסים בלוחות השנה כמה וכמה הלכות השייכות לאותו הזמן, הלכות הצריכות, שתועלת מיוחדת בזה בפרט לאלו שאין להם ספרים מאיזו סיבה שתהי', או שיש להם ואינם יודעים היכן לחפש וכיו"ב, שע"י העיון בלוחות אלו – ע"ד לוח כולל חב"ד (ובב' האופנים או כפי שהוא תלוי על הקיר, או בתור ספר קטן) שמלוקטים בו המנהגים וההלכות הצריכות – מוצאים בנקל את ההלכות האמורות. ולכן דבר נכון ביותר הוא שכאו"א יעיין בלוחות הנ"ל, באופן שכל ההלכות דימים אלו יחקקו בזכרונו, מפני שלפעמים כשמתעוררת שאלה בזה נמצאים במעמד ומצב שאסור להפסיק ולשאול, או שאין את מי לשאול, ויתירה מזו – לפעמים אינו יודע כלל שצריך לשאול".

מקורות להמובא בפנים ניתן למצוא בשולחן ערוך אדה"ז. מטה אפרים. קיצור שולחן ערוך. ספר המנהגים-חב"ד. לוח כולל חב"ד. שיחות מאמרים ואגרות קודש. **ועוד ועוד.**

* * *

כרגיל בכגון דא, נדפסו כמה תזכורות מענייני "הלכתא למשיחא", מתוך ציפי' ותשוקה לגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, שאז אפשר יהי' לקיימן כפשוטן להלכה למעשה מיוסד על הוראות כ"ק אד"ש בריבוי שיחות, ומהן:

"מדובר כמ"פ לאחרונה, אז לויט אלע סימנים שטייען מיר היינט אויף דעם שוועל פון דער גאולה, ווען "הנה זה (משיח) בא", ותיכף ומיד רגע לאח"ז – כבר בא. דערפון איז אויך מובן בנוגע צו דער עבודה פון אידן וואס פאדערט זיך . . אז א אידן'ס אויפפירונג אין אלע ענינים אין זיין טאג טעגלעכן לעבן אויך בזמן הזה תיכף ומיד פאר דער גאולה – איז מעין ובדוגמת דעם לעבן און הנהגה פון אידן בימות המשיח ממש. [וואס דאס איז אויך די **הגשה המיוחדת בתקופה האחרונה בהנוגע דעם לימוד פון "הלכתא למשיחא", די הלכות וואס זיינען נוגע צו דעם לעבן פון אידן בזמן הגאולה**]. (שיחת שמח"ת תשנ"ב – סה"ש תשנ"ב ע' 39. – חלק מההדגשות אינן במקור).

"מוסיפים גם בהתשוקה והגעגועים להגאולה . . שענין זה נעשה גם ע"י ההוספה בלימוד התורה בעניני הגאולה וביהמ"ק, אשר, הלימוד בענינים אלו ממהר ומזרז עוד יותר קיומם בפועל ממש, כך, שמהלימוד יוצאים תיכף ומיד לפגוש את משיח צדקנו, ואומרים לו שזה-עתה סיימו ללמוד כמה הלכות הקשורות עם ביאתו! נוסף לכך שכיון ש"אחכה לו בכל יום שיבוא", נכללים ב"הלכות הצריכות להן" [לנשים] בכל יום כו"כ דינים דהלכות קרבנות וכיו"ב." (משיחה לנשי ובנות חב"ד, ספר השיחות תש"נ כרך ב ע' 485).

"דער אויבערשטער בעט זיך ביי אידן אז זיי זאלן זיך עוסק זיין ב"סדר קרבנות" . . ובכלל זיך עוסק זיין בתורת עולה כו' (וואס דורכדעם איז כאילו הקריב כו') – און דאס וועט ברענגען דעם הקריב עולה וכו' **כפשוטו** – המלך המשיח כו' בונה המקדש כו' וחוזרין כו' מקריבין קרבנות כו' ככל מצותה האמורה בתורה במהרה בימינו ממש, וכנ"ל – ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כו' כמצות רצונך." (לקוטי שיחות כרך יח ע' 341).

* * *

הערה כללית: הזמנים שנכתבו כאן הם לשכונת קראון הייטס. כיון שאי אפשר לצמצם, וישנם כמה גורמים היכולים להשפיע על הדיוק בזה, לפיכך ראוי להקדים [או לאחר, לפי הענין] את הזמן במידת-מה – ולא לחכות לרגע האחרון.

מטעם הבד"צ יו"ל מזמן לזמן פרסומים שונים

המעוניינים להצטרף לרשימת המנויים באימייל לגליזנות היוצאים לאור מטעם הבד"צ מתבקשים לשלוח אימייל לכתובת: crownheightsconnect@gmail.com

ליל רביעי, ליל הושענא רבה¹

אין מקיזים דם בערב יו"ט, גזירה משום הקזת דם בערב חג השבועות שיש בו סכנה. ונתבאר בשו"ע אדה"ז² שאף שבליל ערב יום טוב יש להקל, בהושענא רבה שהוא ליל דין יש להחמיר. [ואף שיש מקום לומר שבדיקות דם אינן בגדר הקזת דם, וכבר האריכו אחרונים בזה – מ"מ, בהושענא רבה, שהוא יום דין, יש מקום להחמיר³].

לאמר איש לחבירו "גמר חתימה טבא", "פתקא טבא" וכיוצא בזה – לא נהיגין כן. אבל נזכר (הענין) כמה פעמים בשיחות קודש דליל הושענא רבה.

בראש האושפיזין – דוד המלך וכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע⁴

"איתא בזהר (שאומרים בליל הושענא רבה) "ביומא שביעאה דחג . . פתקין נפקין מבי מלכא" . . מובן שגם הושענא רבה הוא אותו ענין של ראש השנה . . שיום ערבה (הושענא רבה) הוא אותו ענין כמו יום תקיעה (ראש השנה) ובשניהם "ואותי גו' ידרושון" – ראה בארוכה שיחת ליל שמחת תורה תשט"ז. (ועד"ז בכ"מ).

באור התורה⁵: "יום הושענא רבה והיינו עשיית הכלי כדי להיות הקליטה בשמע"צ⁶. ובמקום אחר⁷ מביא ממגלה עמוקות⁸ בפי' הפסוק "ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה" שחמשים יום כמנין "לך" זהו מ"ח אלול עד הושענא רבה גמר החתימה הם ימי התשובה זהו "ויהפוך" כו' "גם את" ר"ת אלול תשרי "גם את" להפך מבחי' "גם את זה לעו"ז עשה אלקים".

בספר שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי⁹: "זהו בחי' החותם הניתן לאדם בהושענא רבה לשומרו מחיצונים כל השנה והוא המגין על אור וחיות הנשמה וגם על חיות הגוף לבלתי יוזק ממזיקים רעים בגשמיות בגופו ובממונו . . . אך ע"י החותם ניצל מכל מקטרג ברוחניות למעלה על חיי נשמתו ומקטריגים גשמיים למטה לחיי גופו ואדרבה יעזרו לאדם להכניע ולהפיל שונאיו הרוחניים וגשמיים (כמו ברצות הוי' דרכי איש גם אויביו כו' וקטיגור נעשה סניגור ונהפך השונא לאויב כו')."

בכמה שיחות קודש¹⁰ שיש להוסיף בשמחת בית השואבה בריקודים

1) ע"ד ב' הנוסחאות "הושענא רבה" (בה"א – בלשון הקודש) או "רבא" (באל"ף – בלשון תרגום), ראה שיחת ליל הושע"ר תנש"א. בביאור מעלת הושענא רבה, להיותו שביעי, "כל השביעיין חביבין" – ראה שיחת הושענא רבה תשמ"ז.

2) סתס"ח סכ"ב-כ"ג.
3) ועל דרך מה שהחמיר אדה"ז בשולחנו (או"ח תס"ח סכ"ג) לענין אחר עד"ז לגבי הושענא רבה מטעם זה.

4) ולהעיר בנוגע להאושפיזין הושענא רבה, מאופן נוסף בחשבון שבעת האושפיזין (בשיחת ליל ד' דחג הסוכות תשנ"ב), ששבעת האושפיזין הנ"ל מתחילין מאדמו"ר הזקן. ועד"ז הוא ביומן משנת תשי"ז: היום [כ' תשרי] אחרי שחרית . . בזמן זה מסר הרחמ"א ש' חדקוב בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א: היינט איז דעם רבי'נס אושפיזא.

וזמה מובן בנוגע אלינו, שהושענא רבה הוא "דעם רבי'נס אושפיזא".

5) חקת ע' א' תרמז (ע"פ הזהר).
6) וראה בשיחת ליל הושע"ר תשמ"ו בביאור הענין הושענא-רבה כהכנה לשמיני עצרת, ושבו מתחיל כבר הקליטה דשמיני עצרת.

7) אוה"ת פ' תצא ע' תתקפ.

8) אופן קז

9) פג, ג.

10) ראה שיחת ליל הושענא רבה תשמ"ב, תשמ"ג, תשמ"ה ועוד.

וכלי זמר יותר מכל לילי החג, ועד להוספה שלא בערך, דכיון ש"מעלין בקודש", צריכה להיות שמחת בית השואבה דלילה זו באופן של הוספה לגבי כל הלילות שלפנ"ז. וענין זה מובן בפשטות, כי שמו של יום זה המתחיל כבר בלילה זו, "הושענא רבה", מדגיש את העילוי המיוחד דיום זה לגבי שאר ימי חגה"ס. וגודל העילוי דהוש"ר מודגש עוד יותר בתפלות הנוספות דיום זה. ובפרט ע"פ המבואר בזהר (וגם בנגלה דתורה) אודות גודל העילוי דהוש"ר, כולל המבואר בזהר שאומרים בתיקון דליל הוש"ר: "בהווא חדותא לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודייהו". לאידך גיסא הרי בלילה זו, ליל הושענא רבה, ישנם כמה ענינים נוספים מלבד הענין דשמחת בית השואבה, כמו תיקון ליל הושענא רבה, אמירת תהלים ויהי רצון כו', מאמרי זהר וכיו"ב. ומובן שענינים אלו דורשים משך זמן, ולא עוד אלא שיש לעשותם מתוך שימת לב וכוונה כו', ככל עניני העבודה שצריכים להיות "בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך". ומכיון שכן, הרי במשך הזמן שצריכים להקדיש לענינים המיוחדים דליל הוש"ר, שהם ענינים עיקריים בזמן זה, ענינים שהזמן גרמא אי אפשר לעסוק בשמחת בית השואבה (כולל אמירת השיחה בנוגע לשמחת בית השואבה) שהרי ע"פ הלכה אי אפשר לחשוב שתי מחשבות בבת אחת. ולכן בהכרח לומר, שבלילה זו יש נתינת כח מיוחדת לפעול את כל הענינים דשמחת בית השואבה, כולל ההוספה דלילה זו לגבי כל הלילות דחג הסוכות, באופן דמועט המחזיק את המרובה, כפי שמצינו בכמה עניני קדושה, היינו שמשך זמן מועט בכמות ביחס למשך הזמן דלילות שלפנ"ז מחזיק את המרובה, כל השטורעם דשמחת בית השואבה בלילות שלפנ"ז ובאופן של הוספה, מעלין בקודש.

מעריב כמו בכל לילי חול המועד.

נוהגים כל ישראל להיות נעורים בליל ערבה [הושענא רבה] לעסוק בתורה, כמו שנדפס הסדר, לפי שבחג נדונין על המים שכל חיי האדם תלויים במים, והיום הוא יום האחרון של החג, והכל הולך אחר החתום. קורין¹¹ תיקון ליל הושענא רבה: כל ספר משנה תורה [חומש דברים], ספר תהלים ומאמרי הזהר (נדפסו ב"תיקון")¹².

הטעם לקריאת משנה תורה נתבאר בכתבי האריז"ל¹³, לפי שאז הוא זמן החותם השני¹⁴ וחותרם זה הוא משנ"ה של הראשון, ומשנה תורה היא במלכות. ונתבאר שם, שהחותם הוא מן ג' מילואים של שם אהי"ש¹⁵, ועם ג' כוללים שלהם בגימטריא משנ"ה. וקוראים אותו קודם חצות, לפי ש"עיקר הדין נידון ונגמר בחצות הראשון של ליל הושענא רבה, ואז בעת חצות הלילה נגמר החותם להחתם במלכות שבה נגמר הדין". [ויש שכתבו לפי ששם עיקר אהבת ה' ויראתו]¹⁶.

11 גם הנשים – כ"כ בשו"ת רב פעלים (ח"א סוד ישרים ס"ט). וכמדומה, אין מנהג ברור אצלנו בזה. וכו"כ נוהגות רק באמירת תהלים. (ולהעיר ממש"כ שם בסו"ד, שהקפות של הושע"ר וחבטת הערבה עושין רק הזכרים. ואצלנו, גם הנשים עושות חבטת הערבה. ואולי כוונתו רק להקפת הבימה (שבגמר ההקפות חובטין הערבה)).

12 ובישיחת ליל הושע"ר תשמ"ג (חלקו נעתק לעיל) נזכר גם אמירת יהי רצון וכו'.

13 שעה"כ ענין סוכות דרוש ו. ועוד.

14 חותם החיצון, במלכות, בסוד "חותם בתוך חותם", בהמשך לחתימה בניעילה דיו"כ, חותם הראשון, הפנימי, ביסוד, לאחרי סיום בנין המלכות בעשי"ת. והוא בכ"מ בדא"ח – ראה תורת חיים בשלח רלג, א. ונתבאר בדרוש מהצ"צ, בפלח הרמון ויקרא ע' רמ. וראה בסה"ש תורת שלום ע' 26.

15 בלי הפשוטים – ק"מ, קכ"ב, ק"ל.

16 ובכ"מ הביאו שהדבר קשור עם קריאת כמה חלקים שבספר משנה תורה במעמד "הקהל".

חומש דברים נאמר ביחיד – בסוכה¹⁷, וקודם חצות. גם פרשת ברכה אומרים רק מקרא ורק פעם אחת.

"ידוע אשר בלילה – החל מצאת הכוכבים עד אחרי חצות לילה – אין אומרים תהלים לבד מראש השנה, עשרת ימי תשובה, ויום הכיפורים והושענא רבה (והושענא רבה גופא – לאחרי חצות)."

אמירת התהלים בציבור מתחילים אחר חצות הלילה (חצות בשעה: 12:42). ב-770 מתחילים בשעה 1.

אומרים תהלים בחגירת אבנט ואין מאריכין באמירתו.

אחר כל ספר מתהלים אומרים יהי רצון של הושענא רבה ויהי רצון שלאחר צאת הלבנה, אבל לא יהי רצון לשבת ויום טוב. בשנים האחרונות נהגו בבית חיינו – וכן נזכר בכמה שיחות – לומר גם יהי רצון לשבת ויו"ט. והחיובים אומרים קדיש בין ספר לספר ובסוף.

ביהי רצון לליל הושענא רבה שאומרים בהושענא רבה אחרי ספרי התהלים, אחרי ספר ג' נכתב: "ספר מזונות ופרנסה טובה", אחרי ספר ד': "ספר ישרים ותמימים", ואחרי ספר ה': "ספר צדיקים". וכיון שבסידורנו לא נתקבלו שינויים אלו (באבינו מלכנו), הרי גם ביהי רצון צריך לתקן כן: "ספר פרנסה וכלכלה", "ספר זכויות", "ספר סליחה ומחילה"¹⁸. [ולהעיר שבתהילים "יהל אור" נמצאים שינויים קלים בנוסח ה"יהי רצון" שלאחר צאת הלבנה].

הגבאים מחלקים תפוחים מתוקים לכל הקהל האומרים תהלים. אכילת התפוח טבול בדבש – אחרי אמירת תהלים, בחזרתם לבתיהם, או מיד, באם אמירת התהלים נעשית בסוכה, או עכ"פ להחליט מיד ע"ד אכילתו בזמן שמותר לאכול חוץ לסוכה¹⁹.

בליובאוויטש היו ניעורים בליל הושענא רבה. אחרי גמר התהלים

17) מנהג כ"ק אד"ש – מפי השמועה. וכ"ה בכ"מ (מנהגי חת"ס פ"ח סט"ו. משמרת שלום סמ"ה בסופו (ע"פ סוד). שו"ת רב פעלים ח"א סוד ישרים ס"ט. וראה בח"י חגה"ס פ"ו במעלת לימוד ספר דברים בסוכה דוקא).

ובפשטות, כן צ"ל ע"פ דין, ש"כל שבעת הימים צריך לקרות וללמוד בתוך הסוכה" (אלא אם כן קורא ולומד בבית המדרש, או אם הוא מבין ומדקדק כשלומד, שיכול ללמוד חוץ למוכה כדי שתהא דעתו מיושבת עליו. וכן בלומד מתוך ספרים הרבה, שאא"פ להכין להם מקום בסוכה בלא טורח רב ויש לו טורח רב לפנותם מסוכתו בעת האכילה ולחזור ולהכניסם בעת הלימוד) – ראה שו"ע אדה"ז סתרל"ט ס"ד, עיי"ש הפרטים. וראה א"א מבוטשאטש סתרל"ט ס"ט, להתיר קריאת משנה תורה בביהכ"ג, שה"ז ה"ז בגדר מצטער להיות לבד בסוכה.

ולהעיר ממשמעות שיחת ליל ה' דחגה"ס תשמ"ט שלימוד משנה תורה הוא בביהכ"ג לפני אמירת התהלים, עיי"ש שבליל הושע"ר מחברים משנה תורה עם ספר תהלים ללא הפסק ביניהם. ובהמשך: אף שבכמה קהילות בישראל נוהגים להפסיק ביניהם באכילת תפוח מתוק בדבש. ועוד שם: שבחב"ד שזנהרים ומחמירים ביותר שלא לטעום שום דבר מחוץ לסוכה נמנעים מקיום המנהג דאכילת תפוח בין משנה תורה לתהלים, מפני גודל הטירחא דצבורא שביציאה מביהכ"ג עם ספרי התהלים לסוכה כו'.

18) ממכתב כ"ק אד"ש. אבל להעיר שבסרט הקלטה מהושע"ר תשמ"ט נשמע די ברור כבנוסח הרגיל.

19) ע"פ שיחת ליל הושע"ר תשנ"ב.

ובשיחת ליל ה' דחה"ס תשמ"ט שבכמה קהילות נוהגין להפסיק בין משנה תורה לתהלים באכילת התפוח משא"כ בחב"ד, עיי"ש הטעם, חלקו הועתק לעיל בהערות.

[שקו"ט בזה בגליוני ההערות אם צריך ליטול ידים ללא ברכה כבכל דבר שטיבולו במשקה. וכ"מ קצת באגרות קודש ח"ג ע' רט].

ניעורים כל הלילה ועוסקים בלימוד התורה, איש איש במה שבחר. "אין ליובאוויטש איז געווען נעכט, וואס מען האט קיין קריאת שמע שעל המטה ניט געלייענט. . ליל הושענא רבה. בכלל יעדע נאכט פלעגט זיך הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק נוהג זיין אז עס פלעגט קומען חצות לילה, האט ער געלייענט קר"ש, אפילו ווען ער פלעגט אויף זיין שפעטער, נאר מען האט עס ניט באמערקט. אין די נעכט וואס ער פלעגט ניט לייענען קיין קרשע"ה – כנ"ל – איז אמאל פלעגט ער ריידן אין דעם ענין פון קר"ש און אמאל אין דעם פירוש המלות פון קר"ש"²⁰.

"אף על פי שאמרו שטוב להיות ניעור כל הלילה, מכל מקום אם רואה שחבלי שינה נופלים עליו, וחושש פן לא יוכל עמוד בתפילה ועל כן שוכב לנוח מעט סמוך לעלות השחר כדי שיוכל עמוד ותהא דעתו מיושבת עליו בתפילה, למצוה תחשב לו, הכל הולך אחר החיתום להתפלל בזמנה ובכוונה שלימה ולהיות עינא פקיחא שלא יתנמנם בקריאת שמע ובעמידה ויצא שכרו בהפסדו."

ברכות השחר: לענין ברכות "על נטילת ידים ו"אלקי נשמה" כשניעור כל הלילה (ולא ישן שיעור שיתין נשמי) – הוראה בחשאי לאומרם. [ובאם אפשרי, כדאי לאומרן לאחרי השינה]. ברכות השחר מברך אפילו לא נתחייב בהן כגון שניעור כל הלילה לא פשט בגדיו ולא לבש אחרים. אלא שאם ניעור כל הלילה ולא נתחייב בהן אינו מברך אלא אחר שיעלה עמוד השחר. וכן ברכות התורה, אם ניעור כל הלילה מברך כשיאור היום כמו כל ברכות השחר. ברכת ציצית אינו מברך עד לאחרי זמן "משיכיר". שאר דיני הניעור בלילה, פורטו בגליון הבד"צ לחג השבועות.

נוהגים ששמש בית הכנסת (והמתעסקים בצרכי ציבור) מביא ערבה למכור כמו שהיה המנהג בזמן שבית המקדש היה קיים, ששלוחי בית דין הביאו ערבות ממוצא שבצד ירושלים.

מכינים בדי ערבה אגודים בטבעות מעלי לולב [וי"א שצ"ל מלולב שלא הוקצה למצוה], עבור כל אחד מבני הבית, גם נשים וקטנים (אף שמן הדין אפשר לצאת בערבה שחבט בה חברו). שיעור ערבה זו אפילו עלה אחד בבד אחד, אבל מכוער הוא להיות עלה אחד בבד אחד. על כן נהגו לעשות ההושענות יפים משום זה א-לי ואנוהו. והאריז"ל כתב ליקח חמשה בדים כשרים כמו בלולב. וכן נוהגים. ושיעור ארכה כשיעור אורך ערבה שבלולב – ג' טפחים. כל הפוסל בערבה שבלולב (כגון יבש וגזול) פוסל בערבה זו, חוץ מנשרו רוב עליה.

המדקדקים נוהגים לטבול עצמן במקוה קודם עלות השחר. הטבילה שייכת להושענא רבה ולא לתפלת שחרית. ולמעשה – לא נתפשט המנהג כן.

עלות השחר בשעה 5:55 (לחשבון 16.1 מעלות).

יום רביעי, יום הושענא רבה

משכימים לבית הכנסת. מרבים קצת בנרות. אין רגילים לעשות מלאכה של חול עד אחר יציאה מבית הכנסת. ויש שמסירין אפילו הכיס [=ארנק] של מעות (אא"כ עבור צדקה).

נהגו ללבוש בגדי שבת (ויו"ט, וכבשאר ימי חול המועד) ולא הקיטל. וגם החזן אינו לובשו. כמו כן אין משנים משאר תפילות חול המועד.

סוף זמן קריאת שמע בשעה: 9:50

בשיחת ליל הושענא רבה תשד"מ: מה טוב ומה נעים שביום זה, שענינו מיתוק הגבורות, יוסיף כאו"א בנתינת הצדקה יותר מהשיעור הרגיל. בשער הכוונות: "צריך ליזהר לכיון האדם דעתו במאד מאד בתפלת יום הושענא רבה ובכל מעשיו ביום ההוא כיון שעדיין יש לו תקנה אז".

שחרית: שחרית לחול, יעלה ויבוא. הלל שלם.

קודם הלל, נוהגין להתיר אגודו של לולב מלמעלה. מסירים שתי הכריכות אשר על הלולב, ואין נשארים אלא ג' הכריכות המאגדים את הלולב ההדסים וערבות יחד. טעם הפשוט להסרת הכריכות הוא לפי שהכריכות מעכבים את כסכוס עלי הלולב, ובמילא גם את השמחה הקשורה בלולב. ולפי שהו"ר הוא יום האחרון שבסוכות והכל הולך אחרי החיתום, צריך להשתדל בריבוי הכסכוס וכו' והשמחה²¹. [ועוד טעם, לפי שסיבת הנענועים היא לעצור טללים רעים ורוחות רעות וכיון שעכשיו גמר החתימה מתיר אגודו כדי לנענע היטב].

אחרי הלל – הושענות. לאמירת הושענות – מוציאין כל הס"ת שבהיכל, כן הוא מנהג ליובאוויטש. ועומדים עם הספרי תורה ליד הבימה.

נוטלים ד' מינים ומקיפים הבימה שיש בה ספרי תורה, דוגמת המזבח, ז' פעמים (זכר למקדש, שהיו מלקטים מורביות של ערבה ובאין וזוקפין אותן בצדי המזבח וראשיהן כפופים על המזבח, והיו מקיפין את המזבח באותו היום ז' פעמים). אומרים את כל הושענות של כל ימי הסוכות על הסדר, ומקיפים את הבימה בד' המינים (ללא הושענות), ובהקפה ז' אומרים "למען איתן". יותר טוב שלא ליטול הושענות עם הלולב. והאריז"ל הזהיר מאד שלא לחברם. וכן יש לנהוג.

אחרי אמירת הושענות של כל יום אומרים בקול פסוקים מיוחדים להושענא רבה, כמופיע בסידור.

ביום ערבה מרבים בתחנונים אחר התפלה, לפי שבחג נדונים על המים והכל הולך אחר החיתום²².

במכתב כללי משנת תשמ"ה: מדייקים בהפיוט "שערי שמים פתח ואוצרך הטוב לנו תפתח" שאומרים בהושע"ר – לחבר "לנו" ל"הטוב" – ראה ד"ה אנכי אנכי תרפ"ז²³: ואוצרך הטוב לנו, תפתח. . שיבואו

21 ונתבאר בלקוטי שיחות ח"ד ע' 1368.

22 ולכן כתב בשו"ע אדה"ז שביום זה שמרבים בתפלה וצריכים למהר להתפלל נהגו להקל לקרוא קריאת שמע משעלה השחר.

23 סה"מ תרפ"ז ע' כא ואילך.

בחסד פרטי שהוא הטוב לנו בטוב הנראה והנגלה גם למטה ממש. [ובלקוטי דבורים²⁴: דער נוסח ואוצרך הטוב לנו תפתח דארף מען מאכען דעם אתנחתא נאך דעם ווארט ואוצרך, הטוב לנו תפתח²⁵]. מנהג נביאים שנוטלים ערבה, זכר למקדש שהיו מקיפין המזבח בערבה שבע פעמים, מלבד ערבה שבלולב.

בשיחות קודש נתבאר הסדר שלאחרי קיום מצות ד' מינים בהושענא רבה, ולאחרי אמירת ההושענות השייכים לכל שבעת ימי הסוכות, ואמירת פיוטים נוספים כו', ולאחרי כל הפיוטים והתפלות כו', עד לאמירת "קול מבשר מבשר ואומר" ג' פעמים (בתלתא זימני הוי חזקה), שכל זה קשור עם ד' המינים, מניחים את ד' המינים על הצד (במקום מכובד וכו'), ולוקחים חמשה בדי ערבה, ובזה גופא לא אותה הערבה שבה קיימו את מצות ד' המינים, אמירת ההושענות וכו', אלא בדי ערבה חדשים, כדי לקיים על ידם הענין דחיבוט ערבה, ודוקא בהם ועל ידם נפעלת העבודה המיוחדת דהוש"ה, מנהג נביאים, עם כל העילויים שבדבר, תכלית העילוי.

סדר חיבוט ערבה: מכניסים ספרי התורה להיכל, מניחים את ארבעת המינים, ואומרים קדיש תקבל. **ואחר כך** נוטל בידו הערבה [=אגודה של חמש ערבות], וחובט ה' חבטות בקרקע, כדי למתק ה' גבורות [ברמ"א הובא לנענע ההושענות קודם, אבל לא הובא בסידור]. וכל המנהגים הללו [גם] משום שמחה²⁶. ודי בחבטות אלו, אפילו לא נחסרו עליה.

מנהג התינוקות לחבוט עד שיפלו כל העלים משום שמחה. אבל לפי דברי האריז"ל והמקובלים, אין מקום להסיר העלים, וצריכה להיות כשרה כמו ערבה שבלולב עד גמר החבטות.

צריך לחבוט הערבה דוקא על עפר הארץ [=רצפה] ולא בשום דבר החוצץ. אחר כך אומרים יהי רצון שנדפס בסידור.

מעשה רב: כ"ק אד"ש מפריד הערבות זו מזו בתוך האיגוד קודם החבטה, וחובט קלות על הרצפה ולא על השטיח.

גם נשים וקטנים נוהגים בחיבוט הערבות.

הלכתא למשיחא: זוקפים ערבה בצדי המזבח וראשיהם כפופים בצדי המזבח. וגוחות (מוטות) על המזבח אמה. הכהנים (וי"א גם זקני ירושלים שאינם כהנים) מקיפין את המזבח (בלולב או בערבה) שבעה פעמים, ואומרים: אנא ה' הושיעה נא, אנא ה' הושיעה נא.

הלכתא למשיחא: שיר שהלויים אומרים בביהמ"ק בקביעות שנה זו - הסירותי מסבל שכמו²⁷.

24 נט, א.

25 וראה גם סה"מ תרצ"ו ע' 40. ד"ה באתי לגני תשכ"ב קרוב לתחילתו. וראה גם שמועות וסיפורים ח"א ע' 159.

26 עוד טעמים - ראה תשובות הגאונים שערי תשובה ס"מ. וראה בזהר ח"ג לב, א. ונת' בשעה"כ דרושי סוכות ד"ח. וראה גם א"ר סתרס"ד סקי"ג. בכור"י שם סקט"ו ואילך. וכן נתבאר בדא"ח, שענינו גבורות ממותקות (ע"י ערבות שהן שלוחי ההשפעה - סה"ש תרצ"ט ע' 304), ההמשכה דרב חסד בטוב הנראה והנגלה (סה"ש תש"ד ע' 30. ונת' בלקו"ש ח"ד ע' 1367). [וראה בשיחת ליל שמח"ת תשט"ז שהעבודה דחיבוט ערבה היא ע"ד תק"ש - הענין דקב"ע]. 27 ראה בארוכה שיחת הושע"ה תשמ"ה. ושם, גם בנוגע לשיר של יום בזמן הגלות, עיי"ש.

ברמ"א²⁸ ובשו"ע אדה"ז²⁹ הובא המנהג **להצניע** הערבות (להשתמשות למצוה אחרת³⁰). בנוגע לזריקתן על ארון קודש – אף שיש נוהגים כן, ונתנו טעם לדבר, הרבה פוסקים שוללים מנהג הנ"ל. ומעשה רב שלא לעשות כן. כ"ק אד"ש השאירן על הרצפה, או על הכסא, ולפעמים לקחן עמו אחרי התפלה³¹.

ערבות של הושענות, אע"פ שנזרקות אסור לזלזל בהן ואין לפסוע ולדרוך עליהן [כמו ערבה שבלולב]. ויש שכתבו שאין לזרוקן לאשפה (ויכול להכניסן בשקית נפרדת לאשפה).

אסור ליהנות מן הערבה לאחר נטילתה, שהוקצה למצוה כל היום. שיר של יום, לדוד ה' אורי, קדיש יתום. קריאת התורה (1 ספר תורה. 4 עולים). חצי קדיש. אשרי, ובא לציון. יהללו. חצי קדיש.

מוסף לשלש רגלים. (וביום הששי. ומנחתם ונסכיהם. וביום השביעי. ומנחתם ונסכיהם). אין כאלקינו. קדיש דרבנן. עלינו. קדיש יתום. תהלים. קדיש יתום. שש זכירות.

לעקאח: בהושענא רבה (וכמ"פ – גם בלילות חוה"מ) נהג כ"ק אד"ש לחלק לעקאח לאלו שלא קיבלו לפנ"ז. וראה בשיחת ליל ו' דחגה"ס תש"נ: וכן יתנו לעקאח לכל אלה מהנמצאים כאן שלא קיבלו עדיין כדי שלא יהי' דוחק ביום הושענא רבה, שבו יתנו לכל אלה שיגיעו בינתיים, כפי שהכריזו לפנ"ז.

סעודת יום טוב: לפני חצות (12:40) אם אפשר³². ועכ"פ, לפני שעה

ועיי"ש ההוראה מזה בשייכות לגאולה. וראה גם שיחת ליל ו' דחגה"ס תשמ"ה.

28) בהל' הושענא רבה.

29) הלכות פסח.

30) ראה לקמן ביום ראשון, כ"ה תשרי.

31) ולהעיר שהמנהג להצניע ההושענות הובא בראשונים.

32) הענין דאכילת הסעודה לפני חצות – שייך למש"כ כמה מהפוסקים שאף שמותר מעיקר הדין לקבוע סעודה עד שעה עשירית (וכש"כ כשזמנה קבוע) יש להחמיר להקדים לעשות בשחרית מפני כבוד שבת. ואף שאדה"ז לא הביאו – הובא ברמ"א בהל' פורים סתרצ"ה (אלא שי"מ בדבריו באו"א). וד' הרמ"א הנ"ל הובאו אצל כמה אחרונים במקומו בסרמ"ט. וגם נזכר בשיחות קודש בנוגע לסעודת פורים. ודון מינה ואוקי באתרין. וכש"כ בסעודה גדולה דהושע"ר. ומובא בפוסקים דשיחא שכרות בסעודה זו. ולהעיר ממש"כ בערוה"ש בסרמ"ט. אלא שדבריו צע"ג שהרי מצוה בדבר.

ובפרטיות: הנה בפ"ד הרמ"א נחלקו בשתיים: פי' מלת שחרית – חצות או שעה עשירית (ראה הגהות יא"פ וביהגר"א לשם); האם ה"ז דין רק בנוגע לפורים. והנה, ידוע מכ"מ שאא"פ להוכיח דעת אדה"ז ממה שהשמיט פרטי דינים (ואכ"מ בזה), וכש"כ בדבר המובא שלא במקומו בשו"ע גופא. והרי גם הרמ"א הביאו רק בהלכות פורים, ובסרמ"ט לא נז' מאומה מזה. וה"ה והוא הטעם בדעת אדה"ז (שלא הגיעו לדינו הל' פורים שלו). ויתירה מזו, דאדרבה כש"כ הוא מדעת הרמ"א. ואיך אפ"ל בדעת אדה"ז שמדהשמיטו ש"מ דלא ס"ל, דאדרבה – הרי אדה"ז מחמיר כאן יותר מהרמ"א, והרי הרמ"א עצמו – לפי הנראה מפשטות דבריו (וכ"מ מל' המג"א ועוד) – לא ס"ל כלל להאי דינא שמצוה להימנע מלקבוע סעודה משעה י' והלאה בסעודות שזמנן היום. (אלא שבמנוה"ט ר"ל ולפרש בהרמ"א דס"ל ג"כ מחומרת הב"ח). ואעפ"כ כתב הרמ"א שהמנהג לעשות הסעודה בשחרית. וכש"כ וק"ז בשי' אדה"ז שהחמיר טובא. ואם בנוגע לפי' ד' הרמ"א – הנה אף שבהגהות יא"פ מ' קצת שמפרש כוונתו לשעה עשירית (וג"ז יש לדחות שאין הכרח שכוונתו לפרש ד' הרמ"א), בכ"מ כתבו שכוונתו לחצות. וכ"ה פשטות משמעות דבריו. ויתירה מזו, שבד"מ כתב להדיא בבוקר. ועוד זאת שכשם שבד' הב"ח והמג"א שכתבו שעה עשירית – כתב המשנ"ב ד"ל לאו דוקא הוא" והכוונה לחצות (אף שצ"ב קצת) – הה"ג שיל"פ כן בד' אדה"ז. וק"ל. ואל תשיבני, מנ"ל להרמ"א להחמיר כ"כ – ד(נוסף למש"כ חלק מהאחרונים דפורים שאני דשיחא שכרות, עוד זאת ועיקר) ד"פ שאין כוונת הרמ"א מדינא כ"א ממנהגא. וי"ל בטעם המנהג בכמה אנפי: שי' הראב"ד שהוא איסור מדינא; בב"ח

עשירית (בשעה 3:30 לערך)³³.

טובלים פרוסת המוציא בדבש³⁴. נוהגים לאכול "קרעפכין"³⁵.

מבצע ד' מינים: בימי חג סוכות יוצאים עם הד' מינים ברחוב וכיו"ב מקומות שם נמצאים בני ובנות ישראל לזכותם במצוה זו. ובשיחת ליל הושענא רבה תנש"א נזכר ע"ד השתדלות יתירה בזיכוי בני ישראל בד' מינים במשך היום דהושענא רבה, מצד מעלת היום.

אתרוג אסור לאוכלו בשביעי, שהוקצה לכל שבעה. ובחוץ לארץ אסור אף בשמיני, שהוא ספק שביעי. אבל בתשיעי, בשמחת תורה, מותר לאוכלו.

מכיון שהלולב ומיני' הם מוקצים, יצניע אותן במקומם משומר למשך

(מקורו דהמג"א ואדה"ז שמצוה להימנע מלקבוע לאחר שעה עשירית) כ' שאנשי מעשה נזהרים מחצות. ועוד ועיקר, שבדבר שהוא מנהג קבוע לרבים – זמן סעודת פורים (משא"כ שאר סעודות שהן כרצון איש ואיש) נהגו לקבועה לכתחילה בבוקר מפני כבוד השבת, אף שאי"ז מדינא כלל. (ואו"ל (בדוחק עכ"פ) שז"כ הק' בשיחה דלקמן, שאף שצ"ל לפני חצות אין לדייק על השעון – את"ל שהרושם דייק בההתקנה – שר"ל שאינו הכרח גמור. אבל מחזורתא שחסר קצת בההנחה, כי הלשון אי"מ כ"כ בהשקפה ראשונה). וא"ש כהנ"ל והכל על מקומו יבוא בשלום.

ובכל אופן, איך שלא יהי' הפי' בכ"ז, בלוח כולל חב"ד מפורש בנוגע לפורים שהמנהג לעשותה לפני חצות, למרות ד' אדה"ז הנז'. ובשיחות קודש (שיחת ש"פ תצוה תשל"ז). ש"פ משפטים תשמ"א) נז' כן ג"כ בפשטות. וא"כ עכצ"ל כנ"ל.

וגם בקצוה"ש סס"ט בבדה"ש סק"ח שר"ל ולחלק בין סעודת פורים לשאר סעודות – גם הוא נזהר בלשונו בכותבו ש"מסעודת פורים אין ראי' כ"כ, ושמ"מ פשוט דכל מה שמקדימה יותר עדיף טפי, וש"כן המנהג להקדים הסעודות (היינו שאר סעודות) כל מה דאפשר". (לאידך, מעשה רב כמ"פ שרבותינו נשיאינו לא נזהרו כ"כ בזה אפי' בסעודת פורים (ראה סה"ש קיץ ת"ש ע' 37. וכן נמסר בהנהגתו הק'). ולהעיר מאג"ק ח"ח ע' רמז. וראה ר"ד מיו"ד אד"ש תשי"ד). וכפה"נ – בדא"פ עכ"פ – מרוב הטירדות בצרכי הכלל ועניני קדושה וכו' וכו').

ובנוגע להשקו"ט בכוונת הרמ"א – אין הכרח לכאן או לכאן. וכבר מילתנו אמורה, מד' המג"א שנהגו להשתכר בהושע"ר (ובכלל – בכל סעודת יו"ט מפורש ברמב"ם ושו"ע אדה"ז דשכיחא שכרות, ושלכן חייבים ביי"ב להעמיד שוטרים וכו'. והרי חייב לקבוע סעודתו על היין ולשמוח ביין וכו'. ואף דבהושע"ר יש רק מצות שמחה ולא עונג – כבר נהגו לקבועו כמו יו"ט. וראה פני' סוכה לח, א. מגדול עוז שבינת יו"ט פ"ב ה"ג. שו"ת קול אליהו ח"א סי"ג. ועוד. ובמכ"ש משבת – ראה עירובין סא, א. אבל ראה לבוש או"ח סרצ"ב. אבל אדה"ז השמיטו שם). וכ"ה המציאות לדאבוננו בכ"מ כהכנה לשמע"צ ושמח"ת. וד"ל.

ואף שיש להנזר כהנ"ל ואין הכרח גמור – מ"מ יש ראי' להסוברים שבפורים המנהג לאכול לפני חצות – כמפורש בשיחות קודש. ולהסוברים שהטעם משום קביעות סעודה כנ"ל. וגם להסוברים שהטעם משום שכרות – הוכח שכ"ה להדיא בנוגע ליו"ט בכלל והו"ר בפרט. ומה"ט לא כתבנו ש"יש להחמיר" וכיו"ב, כ"א "אם אפשר". אבל במקום הצורך, ומשורת הדין, הרי יש שכתבו להקל גם אחרי שעה עשירית. וכ"מ קצת בהמובא בסה"ש תש"ה – הועתק להלן – שנהגו בבית הרב להיכנס לסוכה לפנות ערב בהושע"ר, ולפעמים אכלו פת.

33) ואם נתעכב עד אחרי שעה עשירית – ראה בא"א מבוטשאטש מהדו"ת סרמ"ט שיש להקל לאכול סעודה קבועה, "ובפרט שנהוג להתעכב באכילת הלילה סמוך לחצות", מצד האריכות בסדר ההקפות. ולהעיר גם מסה"ש תש"ה ע' 52 ("אמאל אויך געוואשן זיך צו פת").

34) ושייך לענין מיתוק הגבורות – נת' במאמרי אדה"ז הקצרים ע' תנד, עיי"ש.

35) בטעם המנהג – ראה בהערה לס' המנהגים, מנהגי יו"כ. ועיי"ש בהערה לסהמ"נ שטעמו של אדה"ז באכילת קרעפלאך לא שייך להו"ר. אבל פוק חזי. ובהערה לא כתב רק שאין טעמו של אדה"ז מתאים אבל המנהג נהוג ומקובל. ואדרבה – פשוטות משמעות ההערה בסהמ"נ הוא להקשות – או להעיר – שטעם אדה"ז אינו מתאים כ"כ להנהוג ולא לשנות הנהוג. וכנראה שמה"ט מציין שם לטעמים אחרים. וכמדומני אא"פ לפרש באו"א, ובפרט הלשון ש"לכאורה" הטעם ל"ש בהושע"ר. יתר על כן, מקור ההערה הוא בהערות וציונים למאה שערים. ולא במנהגי יו"כ, ונכתב כהערה להמאמר. ומתו"ד הק' משמע שבא להעיר בהמאמר, והיינו שצ"ב איך להתאים הטעם שבמאמר להנהוג בהושע"ר ולא שבא להעיר על הנהוג. וגם את"ל שבא להעיר על הנהוג, עדיין אין בזה לקבוע שלא לנהוג כן. וכ"ז פשוט. ועוד ועיקר, שנזכר ג"כ בשיחת שבת בראשית תנש"א.

יו"ט ושבט הבעל"ט. האתרוג אינו מוקצה לפי שמותר להריח בו³⁶. בין עצי הסכך ובין עצי הדפנות ובין נוי הסוכה אסורים גם בשמיני עצרת ואף בתשיעי שהוא ספק שמיני. ובקביעות שנה זו שחל שבת במוצאי יום טוב האחרון של חג – נוהגים שלא להסתפק מגויי סוכה עד מוצאי שבת.

במנחה: מאריכים בתפלה. התפלה כבכל ימי חוה"מ. לדוד ה' אורי בפעם האחרונה³⁷.

אצל כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע "הושענא רבה הי' תפלת המנחה כמו בערב ר"ה בלילה"³⁸.

"הושענא רבה פארנאכט פלעגן אריין די גאנצע ב"ב אין סוכה צו די רביים מקבל זיין א ברכה. זיי האבן געמאכט א ברכה לישיב בסוכה, געגעסן מזונות וכו"³⁹.

עירוב תבשילין

לפרטי הלכותיה – ראה בשו"ע אדה"ז סי' תקכז. חלקם הוזכרו בלוח מטעם הבד"צ לחודש תשרי תשע"ח חלק ראשון, קחנו משם.

גם מי שאין בכוונתו לבשל מיו"ט לשבת (מאיזה סיבה שתהי'), זקוק לעירוב תבשילין (לכל הדעות⁴⁰) – בברכה – עבור הדלקת נר שבת, ובלא זה – אינו יכול להדליק הנר ביו"ט לצורך שבת. ועליו לשאול רב מורה הוראה מה לעשות, והאם מותר לו לסמוך על עירובו של גדול העיר.

אורחים המתארחים אצל אחרים בחג, ישאלו שאלת רב בנוגע לסמוך על עירוב תבשילין שלהם⁴¹.

סדר עירוב תבשילין: כשחל יום טוב ביום ה' וביום ו' או ביום ו' ובשבת יקח בערב יום טוב הפת מ[המוכן עבור] שבת [בשיעור כביצה] וגם תבשיל חשוב עמו כגון בשר או דג [בשיעור כזית] ויתן ביד אחר [ולכתחילה עדיף שיהא מישהו שאינו מבני הבית, ואפילו אם האחר אוכל משלו וסמוך על שולחנו ממש, ויכול לזכות אפילו ע"י בנו הגדול אם הוא נשוי אע"פ שסמוך על שולחנו ממש. וכשאין לו אחר יכול לזכות לכתחילה ע"י אשתו ובנו ובתו הגדולים האוכלים

36 ואף שטוב להימנע מלהריח באתרוג של מצוה כל החג כדי להנצל מספק ברכה (סדר ברכת הנהנין פי"א ה"ח) – הרי לדעת המג"א (סתרנ"ח סקכ"א. רס"י תרנג. וכ"ה בחי' הצ"צ קצח, ד) שלא בשעת נטילה מותר להריח בו (אבל ל"מ כן מסתימת הל' בסדר ברה"ג שם. וכדעת החולקים. ואכ"מ). ועוד, שלאחר שנגמרה מצותו בהושענא רבה ואילך, אין בו ספק ברכה (ראה פמ"ג סתרנ"ג במ"ז סק"א. אבל ראה בפמ"ג סרט"ז במ"ז סקי"ד שלהט"ז גם בשמע"צ נכון שלא להריח. וראה בכורי יעקב סתרנ"ג סק"ב). ועוד ועיקר, שייכול לברך על פרי אחר ואח"כ להריח בו – ראה מג"א סתרנ"ח סק"א וט"ז שם סק"ד. ומש"כ בשש"כ פכ"ב הע' סב (וראה באו"א באלף המגן סוסי' תרנא בהגה בשוה"ג) – הנה לדעת אדה"ז (סש"ח ס"ד) ל"ש מוקצה מח"כ בכשמל"ה.

37 בשער הכולל פמ"ה ס"ו נתבאר שביום זה הוא סיומא דדינא ואין צריך עוד לבקשת ונפלינו אני ועמך דהיינו סגולת אמירת לדוד ה' אורי ולכן גם בהושענא רבה במנחה אף על פי שכבר השלימו בשחרית כל סדר הפיוטים צריך לומר לדוד ה' אורי, עיי"ש.

38 סה"ש תרצ"ז ע' 189.

39 סה"ש תש"ה ע' 52. ונזכר ג"כ בשיחת ליל שמח"ת תשכ"ז – ועיי"ש ע"ד מנהג "נשיאי בית רבי" להצליף בהושענאות. ועד"ז בר"ד מסוכות תרצ"ג. וראה גם באג"ק כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ חט"ו ס"ע סז.

40 כדברי המג"א וכפס"ד אדה"ז שאין בזה מחלוקת.

41 וראה בארוכה בחוברת "באתרא דרב" גליון ב.

משלון] לזכות על ידו לכל הקהל, ואומר: אני מזכה לכל מי שרוצה לזכות ולסמוך על ערוב זה.

ומי שזוכה נוטל בידו ומגביה טפח וחוזר המזכה ונוטל מיד הזוכה, והמזכה מברך: ברוך אתה א־דני א־להינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וצונו על מצות ערוב.

בדין יהי שרא לנא לאפויי ולבשולי ולאטמוני ולאדלוקי שרנא ולתקנא ולמעבד כל צרכנא מיומא טבא לשבתא לנא ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת.

ואם אינו מבין בלשון ארמי, יאמר בלשון שמבין. התרגום ללשון הקודש: "בעירוב זה יהיה מותר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נר ולתקן ולעשות כל צרכינו מיום טוב לשבת, לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת".

הכנות לחג: מצוה להמנע מלקבוע סעודה בערב יום טוב משעה עשירית (3:30 לערך) ולמעלה כדי שיאכל סעודת יום טוב לתיאבון. וכתב המגן אברהם בענין זה: לא כאותם האוכלין ושותין ומשתכרין בהושענא רבה עד שאין יכולים לקדש בלילה. [אבל לאכול ולשתות בלי קביעות סעודה אינו נמנע בערב יו"ט עד שחשיכה דהיינו עד בין השמשות].

כתב הרמב"ם (והובא בשו"ע ובשו"ע אדה"ז): "כשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האומללים, אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו . . . ושמחה כזו קלון היא להם . . . לטהר עצמו במקוה ערב הרגל.

הלכתא למשיחא: כתב הרמב"ם⁴²: כל ישראל מזהרים להיות טהורים כל רגל מפני שהם נכונים להכנס למקדש לאכול קדשים.

צדקה: עבור שני ימי החג ועבור יום השבת קודש.

ימשמש בבגדיו עם חשיכה (שלא יהא בהם מוקצה⁴³).

הכנת אש לנרות: אין מוציאין אש ביו"ט מפני שהוא מוליד דבר חדש ודומה קצת למלאכה, וכיון שהיה אפשר לעשות מערב יו"ט אסור לעשות ביו"ט⁴⁴. לכן, בערב החג יש לדאוג להשאיר אש דולקת [ואפשר אש מהגז] שיוכלו להעביר אש-מאש להדלקת הנרות לליל שמחת תורה, וכן להדלקת נרות שבת קודש, בערב שבת, ביום השני של החג. המשתמשים בשעון-שבת, יכוונו אותו לשני ימי החג ולשבת.

ונשמרתם מאד לנפשותיכם: ארגוני הביטחות והצלה ממליצים שאם משאירים את מבער הכיריים דולק במשך החג אזי יש לוודא שיש בסמוך חלון פתוח לפחות 4 אינץ', ועוד חלון נוסף פתוח בצדו השני של הבית, כדי לאפשר אוורור ראוי. כמו כן לוודא שהגלאי (לפחמן חד-חמצני) פעיל.

(42) הובא ונתבאר בלקו"ש חל"ב פ' שמיני באורך.

(43) ראה שו"ע אדה"ז קו"א לסרנ"ב סק"ד.

(44) שו"ע אדה"ז סתק"ב ס"א.

סדר הדלקת נרות: מומלץ שהמשתמשים בנרונים שבכוסיות זכוכית יניחו מעט מים או שמן בכוסית בערב יו"ט [ומותר לעשות כן, אבל לא הרבה מים שאסור גם בערב שבת ויו"ט מחמת גרם כיבוי] בכדי שהדיסקית (המחזיקה את הפתילה) שבתחתית הכוסית לא תידבק אליה – ראה להלן בליל ב' דיום טוב.

באם הדבר אפשרי (מבחינה בטיחותית, מזג האוויר וכו') מדליקים ומברכים בסוכה (מקום האכילה) ודי בנר אחד או ב' נרות.

מדליקין הנרות בסוכה (כנ"ל) לפני הברכה כבשבת, ואח"כ מברכים "להדליק נר של יו"ט" ו"שהחיינו". איש המדליק יברך "שהחיינו" בקידוש. זמן הדלקת נרות יום טוב בערב החג בשעה 6:03 (18 דקות לפני השקיעה).

אם איחרו את הזמן, ניתן להדליק גם בחג, מאש דולקת.

ליל חמישי, ליל שמיני עצרת

במאמרי אדמו"ר האמצעי⁴⁵: וזהו כל ענין שמע"צ ושמח"ת וכו' הוא ענין קליטת אור אלקי שבבחינת חכמה עילאה בלב כל נשמות ישראל בפרט בבחינת היחוד וביטול בה בתכלית בקיום מצות מעשיות בפועל ממש דוקא וד"ל ועל כן שמחת תורה שבשמע"צ השמחה הוא ג"כ במעשה ממש דוקא והוא בבחינת ריקוד בהקפה שמקיפין סביב הבימה מקום קריאת התורה בדיבור בכל השנה ובשמע"צ מקיפין סביב הבימה בריקוד ושמחה גופניות דוקא וגם ההקפות הם עם הספר תורה שהוא גשם הס"ת דוקא. . דוקא והשמחה זו היא בריקוד ועשייה גשמיות ששרשה למעלה מעלה מבחינת חכמה עילאה שרש התורה שנמשך בקריאת התורה בכל השנה.

בד"ה ביום השמיני תרצ"ה⁴⁶: דשמיני עצרת הוא יום שמן בכל מיני טוב. . הנה כל הטוב הרוחני וההשפעה בבני חיי ומזוני שהוקצב בר"ה הנה המשכה כללית היא בשמע"צ, וזהו ביום השמיני, בהיום שהוא שמן ומושבע בכל מיני טוב, והיינו דהכתיבה וחתימה טובה דר"ה ויוהכ"פ ובקור החותמות דהושענא רבה, הנה חלוקי הפתקאות בחותמי ברכות הוא בשמע"צ, זהו ביום השמיני כל השומן והשובע הנה עצרת תהי' לכם, דבעצרת יש ב' פי' הא' קליטה, והב' ל' הדרכה והנהגה, וכמו זה יעצור בעמי, וכנ"ל דהעבודה פרטית דשמע"צ היא העבודה דקבעומו"ש על כל השנה. ועיי"ש בהמשך המאמר.

בשיחת ליל שמח"ת העת"ר⁴⁷: (הר"ש גרונם אמר שנמצא בדרוש דצדקת פרזונו אשר בשמע"צ מבטלין החותם כו', ואמר אדמו"ר שליט"א:) זהו לאחר החותם דהו"ר, דענין החותם הוא כמו שמשלחין אגרת שחותמין אותה שלא יגעו בה ידי זרים, אמנם כשהגיע האגרת למי שנשלחה לו אז יכולים לבטל החותם, ועד"ז הוא בשמע"צ שהוא בחי' לכם וממילא אז אינו צריכים לחותם⁴⁸.

(45) דברים ח"ד ע' א'שו.

(46) סה"מ קונטרסים ח"ב ע' שלח.

(47) סה"ש תורת שלום ע' 210.

(48) ובשיחת ליל הושע"ר תשמ"ו, שמצינו בזהר ב' לשונות (אופנים) בנוגע לזמן דקבלת "פתקין טבין" ("א גוטן קויטל") – בהוש"ר, או בשמע"צ. והביאור בזה, שבהוש"ר ערב שמע"צ, נפעל

כו"כ שיחות ומאמרים בענינו של יום שמע"צ – נלקטו בספר לקוטי שיחות מועדים שמיני עצרת. וב'פתח דבר' לקונטרס שמע"צ-שמח"ת ה'תשי"א⁴⁹: בשמיני עצרת היא האסיפה דכל האורות והגילויים הכללים שנמשכים בחדש השביעי, הקליטה והעכבה בזריעה טובה בכדי שתהי' מזה צמיחה בריבוי טוב.

בכמה שיחות קודש נתבאר בארוכה ענין הריקודים וההקפות. **ואכ"מ**. וראה ב'פתח דבר' לקונטרס שמע"צ-שמח"ת תשי"א הנ"ל: "וזההיר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בשם אביו כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע: די פערציק אכט שעה פון שמע"צ און שמח"ת דארף מען זעהר מייקר זיין, יעדע רגע קען מען שעפען אוצרות מיט עמערס און קאדקעס (חביות) בגשמיות וברוחניות און דאס איז ע"י הריקודים." [וברשימה מליל שמע"צ רצ"ה ורשא: "בשמע"צ היו מיקרים מאד את הזמן. באמת בשמע"צ הם אותן הכוונות שבר"ה"⁵⁰ ושם בהמשך הר"ד, שכ"ק אדמו"ר מהרש"ב נ"ע שוחח פעם בשמע"צ עם אחדים כשעה וחצי, ואמר שזהו אצלו מסירת נפש [כנראה מצד יוקר הזמן בשמע"צ], וביאר הטעם להנהגתו, עיי"ש].

בשיחת שמח"ת תשי"ה⁵¹: די עבודה פון היינטיגן טאג – שמחת תורה – איז זינגן און טאנצען. וואס איז טאנצן? – מרגיל זיין דעם גוף נהנה צו זיין פון א דבר מצוה. אזוי איז דער גוף נהנה פון אכילה ושת', דארף מען אים צוגעוואוינען אויף נהנה זיין פון א דבר מצוה. און דאס איז דער טאנצן מיט די פיס, וואס דורך דעם ווערט דער גוף נתיגע מיד. דער גוף וויל דאס ניט, דער גוף מאנט זיין מנוחה, ער האט געארבעט א גאנצן טאג, ער האט אויך א סאך דאגות און איז ביי זיך צובראכן, עס ווילט זיך אים דעריבער אפרוהען און לייגן שלאפן, דארף אבער זיין די קביעות עתים לתורה, אז אן די שיעורים וואס יעדערער האט לפי ערכו זאל ער זיך ניט לייגן שלאפן. אן די שיעורים קען ניט זיין. ניט נאר וואס די שיעורים, די קביעות עתים לתורה, דארף זיין א מוז, נאר דער גוף אליין זאל דאס מאנען. מען דארף אזוי אויפהויבען דעם גוף ער זאל דאס פאדערן. . . אזוי דארף מען אויך אויפהויבען דעם גוף צו תורה און אים איינטרייען נהנה זיין פון א דבר מצוה. [ובהמשך השיחה⁵²: דער ענין פון זינגען און טאנצן שמחת תורה איז, אז דער מענטש זאל וויסן אז ער דארף ווערן העכער. אפילו די גוטינקע, די גאר גוטינקע דארפן אויך ווערן העכער].

בשיחת שמח"ת תרס"ד⁵³: מי דארף זיך דורך ריידען, עד עתה הי' עדיין מקיפים ראש השנה יום הכיפורים סוכות עד שמיני עצרת, שמחת תורה הוא ג"כ בכלל שמע"צ, וואס אין מקיפים קענען מיר קיין טאלק ניט וויסען. . . איך דארף אייך מוסיף זיין, אז למעלה איז אויך אזוי, אין דער צייט פון מקיפים ווייס מען נאך ניט, ער כביכול ווייס אויך ניט⁵⁴, ווארום כי עמך הסליחה הסליחה מופקדת אצלך מראש השנה עד יום

הענין דקבלת "פתקין טבין", והקליטה דשמע"צ היא ביחס לענינים שנפעלו ע"י עבודת ההכנה ביום שלפניו, בהוש"ר.

(49) נדפס גם באגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א חי"ד ע' יח.

(50) ועד"ז – בנוגע להדמיון דר"ה ושמע"צ – בהיום יום לכ"ב תשרי (שמע"צ).

(51) סה"ש תש"ה ע' 58. ונת' בד"ה לה"ע שמח"ת תשי"ב.

(52) שם ע' 59.

(53) תורת שלום ע' 28 ואילך.

(54) וראה בהערת כ"ק אד"ש לשם.

הכיפורים, ווייס מען דאך ניט וואס עס וועט זיך מיט עם טאן, מכח דעת עליון רעדט מען ניט דארטן איז בודאי אלץ ידוע, נאר מי רעדט בכלל . ווארום עס איז דאך כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, שיש דין ומשפט על האלקות שביעקב כמה גילוי אלקות יומשך לו בקיום התורה ומצוות שלו בכללות ימות השנה . . אך זה תלוי בהעלאת מ"ן שזהו לפי ערך העבודה משנה שעברה ווי עס איז עולה זיין תורה ומצוות, אויב עס איז גוט וועט מען עם געבן אזיף ווייטער אויך גוט . . אך אם עד סוכות לא עשה תשובה, איז בכלל ווייס מען שוין למעלה אז עס איז ניט גוט, אז זיין אלקי יעקב איז שוים מילביג (ווי מי זאגט דאס) אך עד שמיני עצרת יש לו עדיין זמן, ער קען נאך תשובה טאן . . ולכן עד שמיני עצרת שהוא עדיין מקיף יכול לעשות תשובה, אבל שמיני עצרת הוא המשכה פנימי' איז דא ווייס איך שוים. [ועיי"ש באריכות גדולה, בעבודת האדם].

מעריב לשלוש רגלים. שיר המעלות. אומרים בנוסח התפלה ובקידוש: "את יום שמיני עצרת החג הזה ואת יום טוב מקרא קודש הזה זמן שמחתנו מקרא קודש וכו'"⁵⁵.

טעה ואמר "את יום חג הסוכות הזה" – ראה בהערה⁵⁶.
טעה והתחיל ברכות אמצעיות של חול, או התפלל של שבת – ראה בהערה⁵⁷.

אחר שמונה עשרה, אומרים קדיש תתקבל. ואין אומרים עלינו. האבלים אומרים משניות וקדיש דרבנן⁵⁸.

"מיד אחר מעריב קודם הקפות עורכים קידוש ומתוועדים יחדיו בשמחת החג ורק אז הולכים להקפות".

בשיחת ליל שמע"צ תשנ"ב: [הגבאי הכריז ע"ד עריכת קידוש בסוכה וכו', ואח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:]: כאשר הגבאי מכריז שיכולים לעשות קידוש – הרי מכיון שענינו מרומז בתורה: "אנא בכח גדולת ימינך" ראשי תיבות "גבאי" – **צריכים** לעשות קידוש. ובאופן שניכר בקידוש שזה קשור עם "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש

55 בדיוק נוסח זה – ראה סה"מ תרפ"ג ע' קלו. סה"ש תש"ר-תשי"ע ע' 72. שם ע' 375. 381. שיחת אחש"פ תשכ"ד. שבת בראשית תנש"א.

56 נחלקו בזה הפוסקים. ויש בזה כו"כ שיטות. ולמעשה, אם נזכר קודם שסיים הברכה, חוזר לאתה בחרתנו. ואם סיים הברכה, ספק ברכות להקל, ואינו חוזר. ונכון שייבקש מהש"צ שיוציאנו בתפלתו. [בערבית שאין הש"צ חוזר התפלה, בשמיני עצרת אינו חוזר, אבל ביום טוב שני, בשמחת תורה, חוזר. ואם ידע בשעת מעשה שהוא שמחת תורה ונכשל בלשונו ואמר "חג הסוכות", אינו חוזר].

57 טעה והתחיל ברכות אמצעיות של חול, אם נזכר באמצע ברכה (בין שנזכר בברכה ראשונה של אמצעיות של חול שהיא אתה חונן, ובין שנזכר בשאר ברכות אמצעיות של חול) צריך לגמור כל אותה ברכה ואח"כ מתחיל ברכה אמצעית של יום טוב. טעה והתפלל כל התפלה של חול ולא הזכיר כלל ענין קדושת היום בתפלתו (יעלה ויבוא וכדומה) לא יצא ידי חובתו וצריך לחזור ולהתפלל תפלה של חג, אבל אם הזכיר של חג בתוך שמונה-עשרה אע"פ שלא קבע לחג ברכה בפני עצמה יצא ידי חובתו. ואם נזכר קודם שאמר "מודים", אחר שסיים ברכת "המחזיר שכינתו לציון" אומר יעלה ויבוא קודם מודים ויצא. אם התחיל כבר "מודים", אם נזכר לפני שאמר "יהיו לרצון" השני, חוזר ל"אתה בחרתנו". ואם אמר כבר "יהיו לרצון" השני והסיח דעתו מלומר תחנונים, חוזר לראש התפילה של יום טוב.

טעה והתפלל של שבת לא יצא ידי חובתו. ואם נזכר באמצע ברכה אמצעית, פוסק מיד ומתחיל של יום טוב [וא"צ לחזור לראש התפלה, אף שה"ז שקר מוחלט. ראה תהל"ד סרס"ט סק"ט ואילך. ואכ"מ]. נזכר לאחר מכן, אם נזכר לפני שאמר "יהיו לרצון" השני, חוזר ל"אתה בחרתנו". ואם אמר כבר "יהיו לרצון" השני והסיח דעתו מלומר תחנונים, חוזר לראש התפילה של יום טוב.

58 הוראת כ"ק אד"ש כמ"פ.

אני". ומכיון שזהו קידוש דשמיני עצרת, שאז נעצרים ונקלטים כל הענינים שלפני זה, הרי ממנו נמשכים כל הענינים על כל השנה כולה, שהיא נעשית – שנת אורה, ושנת ברכה וכו'.

קידוש: מקדשים וגם אוכלים ושותים בסוכה מפני שהוא ספק שביעי – הן בלילה והן ביום. ואין מברכים על ישיבתה⁵⁹.

בכ"מ בשיחות, שבשמיני עצרת פועלים ע"י הישיבה בסוכה, שמהסוכה עושים בית, ומעין לעתיד לבוא⁶⁰.

אין לאכול בלילה עד שחשיכה (כיון שאין מברכים "לישב בסוכה").

סדר הקידוש: אתקינו סעודתא (ליו"ט), בורא פרי הגפן, מקדש ישראל והזמנים (ואין מברכים לישיב בסוכה), שהחיינו (לפי שהוא רגל בפני עצמו).

טעה בקידוש ואמר "את יום חג הסוכות הזה" – ראה לעיל בתפלת ערבית.

אשה המקדשת ובירכה שהחיינו בהדלקת נרות לא תברך שוב.

בכמה שיחות נזכר שבשמיני עצרת הוא האושפיז של שלמה המלך (ע"פ הזהר) ואדמו"ר מהוריי"צ נ"ע. ובכ"מ ששמע"צ שייך ליוסף הצדיק⁶¹. ועוד נאמר בשיחות קודש, שהיום האושפיזין אינם אושפיזין אלא בעלי הבית. ובר"ד בעת הסעודות ליל שמע"צ תש"ל: "איר קענט זיי אלע אויסרעכענען, זיי זיינען פיינע בעלי בתים..."

הקפות: מנהג ותיקין [ותיקון] הוא לעשות יום שמיני עצרת גם כן כמו בשמחת תורה ולהקיף בליל שמיני עצרת שבע הקפות עם הספרים סביב התיבה בשמחה גדולה ולרקד לפנייהם ולרנן ולסבב עמהם בשמחה רבה. וגם כי עשה כן בבית הכנסת שלו אם הולך לבית הכנסת אחר שלא גמרו ירנן וישמח גם כן עמהם.

מנהגן של ישראל, אשר תורה הוא, לשמוח בשמחה זו (דשמע"צ ושמח"ת) יותר משמחת בית השואבה, ויותר משמחת יו"ט סתם.

בסה"ש תש"ד⁶²: איצטער, אז מען וועט גיין צו הקפות, וואס יעדער איד האלט דאך די עץ חיים'ס פון תורה. די ספר תורה קען דאך ניט ארומגיין ארום בימה, ווערט ער די רגלים פון תורה, וואס דאס איז דאך דער אופן שבועה היותר גדולה בנקיטת חפצא. די תורה איז חפצו של הקב"ה כמאמר וחפצי בה. און דאס איז דער נקיטת חפצא, אז מען גיט זיך איבער צו דער עבודה במסירת נפש.

בסה"ש תש"ה⁶³: בשעת הקפות מיט די ספרי תורה דארף יעדערער אויף זיך מקבל זיין דעם ענין פון מס"נ בפועל פאר תורה. . אז מען נעמט די ס"ת איז – אותי אתם לוקחים. א קאפ און א הארץ האבן ניט אלע, אבער פיס האבן אלע. שמחת תורה זיינען אלע אידן גלייך ניטא

59 ובמק"א בזה"ל: במג"א (ועוד) מביא כמה מנהגים בזה. אבל לנו הוראת נשיאנו, הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר שבשמע"צ אוכלים ושותים בסוכה הן בלילה והן ביום. ועד – שהמהדרים שגם מים אין שותין חוץ לסוכה, מהדרים בזה גם בשמע"צ.
60 ראה גם ר"ד בעת הסעודות ליל שמע"צ תש"ל.
61 וראה שיחת ליל שמע"צ תשד"מ.
62 ע' 36.
63 ע' 56.

דא קיין חילוקים, איז דערפאר בשעת הקפות זאל יעדערער אין זינען האבן אויף דעם ענין פון מס"נ בפועל פאר תורה. און דאס איז שמחת תורה, אז די תורה זאל זיך מיט אונז משמח זיין.

ושם⁶⁴: הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק האט אמאל געפרעגט זיין פאטער הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מוהר"ש: וואס איז דער ענין פון הקפות? האט ער אים געענטפערט: הקפות איז, וואס מען בעט זיך ביים טאטן – אבינו שבשמים – מיט בלוטיקע טרערן, היתה לי דמעתי לחם, האב רחמנות ושבור עול הגוים מעל צוארנו. גוים מיינט דאס דעם גוף און דער נפש הבהמית. מען טאנצט מיט דער ס"ת בשמחה, מיט א אפענע קאפ און א אפענע הארץ, אבער בפנימי פנימיות גיסט זיך בלוטיקע טרערן.

אומרים י"ז (בגימטריא "טוב") פסוקי אתה הראת שבסידור, ג' פעמים [בהפסק ניגון שמחה בין הפעמים]. וממשיכים: אב הרחמים וגו' כי בך וכו'. וכמה פעמים הורה כ"ק אד"ש להוסיף פסוקים שונים. בשנים האחרונות, מנהג חב"ד שמוסיפים הפסוק והי' זרעך וגו' ג"פ [בליל ויום שמחת תורה⁶⁵].

מבואר בדא"ח בכ"מ, שפסוקי אתה הראת הם "טעמים על השמחה" ("כמו פסוקי מלכיות זכרונות ושופרות" שאומרים בר"ה בתור טעמים וראיות מן התורה לעניני ר"ה). ובהתוועדות ליל שמחת תורה תנש"א נתבאר, שנוסף לכך שפסוקים אלה הם טעמים וראיות מן התורה בנוגע לעניני ההקפות, יש באמירת הפסוקים גם ענין התפלה, שעל ידה פועלים שהענינים שאודותם מדובר בפסוקים אלה נעשים בפועל ובגלוי גם במציאות, עיי"ש. בהתוועדות שבשנים האחרונות בליל שמחת תורה⁶⁶ נתבאר י"ז הפסוקים ע"ד הרמז וע"פ פנימיות הענינים⁶⁷. וראה בשיחת ליל שמח"ת תש"ז: באמת האט מען געדארפט אפטייטשן אלע פסוקים (פון אתה הראת) נאר איך פארלאז זיך אויף חסידים, אז זיי ווייסן. אה ווייסען זיי! הלואי זאלן זיי מקיים זיין וויפיל זיי ווייסן.

מנהג חב"ד⁶⁸ שאמירת הפסוקים קודם ההקפות היא ג' פעמים, וכיון שעורכים הקפות ג' פעמים (בליל שמע"צ בליל ויום שמח"ת) אומרים פסוקי אתה הראת ג' פעמים ג' פעמים – "בתלת זימני הוי חזקה", שבזה מודגש שאמירת הפסוקים כדי לפעול ההמשכה והגילוי במציאות העולם היא באופן של תוקף וחזק⁶⁹.

בשיחת ליל שמח"ת תש"נ⁷⁰ נזכר [בהמשך לביאור י"ז פסוקי אתה הראת]: "ומסיימים" אב הרחמים הטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים, כי בך לבד בטחנו מלך אל-רם ונשא אדון עולמים". וע"פ מנהג חב"ד בשנים האחרונות מוסיפים לאח"ז הפסוק "והי' זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך" – שכל ענינים אלו נעשים באופן של פריצת גדר, ועד שנמשך ונפעל גם ב"כל משפחות האדמה".

(64) ע' 57.

(65) ובשנת תש"נ ותשנ"ב – גם בליל שמיני עצרת.

(66) ראה בפרטיות שיחות ליל שמח"ת תש"נ"ב. ובכ"מ בשיחות רבותינו נשיאנו – ביאור חלק מהפסוקים עכ"פ.

(67) נלקטו בספר לקוטי שיחות מועדים שמיני עצרת. ובספר שערי המועדים שמיני עצרת.

(68) כ"ה הלשון בשיחת ליל שמח"ת תשנ"ב. וראה ג"כ בשיחת שבת בראשית (ב) תשכ"ז.

(69) התוועדות ליל שמח"ת תנש"א.

(70) סה"ש תש"נ ע' 60.

ועד"ז נאמר בשיחת ליל שמח"ת תשנ"ב: ומוסיפים התפלה "אב הרחמים הטיבה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים כי כך לבד בטחנו אל-מלך רם ונשא אדון עולמים". וע"פ מנהג חב"ד מוסיפים ומסיימים [וב"ק אדמו"ר שליט"א אמר בניגון דאמירת פסוקי אתה הראת, וכל הקהל אחריו, ג"פ]: "והי' זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בכך כל משפחות האדמה ובזרעך".

אחר כך מוציאים כל הספרי תורות שבהיכל ומסבבין המגדל ז' פעמים ואומרים אנא וכו'⁷¹ ועוד מזמורים כפי המנהג [וכנדפס בסידור].

הלכתא למשיחא: בשיחת ליל שמחת תורה תשמ"ט נזכר שילכו להקפות ביחד עם כל האושפיזין ומשיח צדקנו בראשם, ואז ישאלו את משיח צדקנו האם לערוך שבע הקפות או עשר הקפות...

בהקפה א' וז' – מכבדים כ"ק אד"ש בהקפה.

להקפות בשמע"צ ושמח"ת בשנת האבילות – גייט מען ניט אליין נאר נאך מיט איימיצען [= האבלים לא הולכים לבד להקפות אלא רק עם ליווי].

הש"צ מכריז אחר כל הקפה "עד כאן הקפה א'", "הקפה ב'", וכו'. (ונת' בשם אדה"ז⁷² שהכוונה עד כאן ותו לא) (שלא יוכלו החיצונים לקבל עוד יניקה). רבותינו נשיאנו⁷³ דייקו שיכריזו כן, לפי שכל עוד שלא הכריזו נמשכת ההקפה, שהיא בל"ג, וצריך להמשיכה בענינים של הגבלה).

מחזירים ספרי התורה להיכל בסיום כל הקפה.

בספר השיחות תש"ד⁷⁴ ביאור "עוזר דלים". ושם: דערפאר דארף מען נאך דעם ווארט עוזר זיך אפשטעלן, מאכן א הפסק, און דערנאך זאגען דלים. און צו די מדרי' פון עוזר דלים קומט מען צו דורך טאנצען שמע"צ און שמחת תורה, אבער דער טאנץ דארף זיין מיט אן אמת, אזוי אז די תורה זאל זיך מיט אים משמח זיין.

עלינו אחרי סיום ההקפות. קדיש יתום.

משקה: כבר פורסם כמה פעמים קול קורא מהבד"צ להזכיר ולהזהיר בנידון שמירה וקיום מלא של התקנה הידועה שלא לשתות משקה יתר על המידה, בעיקר לאלו שלפני גיל ארבעים, ובפרט לבחורים, אף שגם אלו שאחרי גיל ארבעים צריכים למעט בשתיית משקה⁷⁵. ושעל המשפיעים מוטלת האחריות לחזור ולהודיע כל הפרטים בזה ע"פ המתבאר בשיחות קודש, ושהתקנה בתוקפה גם בשמחת-תורה⁷⁶ ושהאחריות בזה לא רק שמוטלת על כל אחד ואחד לעצמו, אלא שעליו גם לשמור על השני שלא ישתה יותר מהמידה⁷⁷.

71 ביאור נוסח כל ז' ההקפות – בשיחת יום שמע"צ תש"ד לתלמידי הישיבה – נדפס בקונטרס הקפות תש"ד. ושי"ב.

72 בשעה"כ פמ"ה סק"ו.

73 ראה שיחת ליל שמח"ת תשל"ה.

74 ע' 31.

75 שיחת ש"פ שמיני תשכ"ג.

76 ראה שיחת י"ב תמוז תשכ"ה.

77 כמבואר בשיחת ש"פ נח תשכ"ז ובשיחת ש"פ בלק תשד"מ.

סעודת יום טוב: אין טובלין פרוסת המוציא בדבש.

בלקוטי דבורים⁷⁸: שמיני עצרת און שמחת תורה דארפמען ניט קיין דבש וויילע אלץ איו שוין מוכן למעלה, אך כשיש דבש על השולחן טובלים גם בדבש.

בברכת המזון: יעלה ויבוא. דין השוכח, ראה בהערה⁷⁹.

הרחמן ליו"ט ואין אומרים הרחמן לסוכות.

ע"ד לימוד שו"ע חושן משפט בשמיני עצרת וההוראה מזה – ראה שיחת יום שמח"ת תשכ"ו. ושם: וואס זאל מען אבער טאן אויב בשמע"צ האט מען נישט געלערענט קיין חו"מ, ועכשיו טוען שאינו רוצה גם לשמוח, הרי טענה זו בא מהלעו"ז וכפתגם ר"נ טשערנאבלער כמסופר בשיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר, אז בשמע"צ האט ער געקוקט אין פייפער אדער געגאנגען שפאצירן, אדער געטרונקן זיסע טיי און פארביסען מיט א שטיקעלע מזונות, האט אים דער נפה"ב געלאזט צורוה, בשעת אבער ער קומט טאנצען, טענה'ט ער, היות אז ער איז א ליובאוויטשער חסיד, איז וויבאלד ער האט נישט געלערענט איז לכה"פ טאנץ נישט. האט ער צוויי ברידות, אדער עם אויך אריינשלאפען אין טאנץ, אדער אוועקגיין... און אך און וויי צו אזא מעמד ומצב. אלא מה יהי, ישתה וישכח רישו. נעמט אן הגבלות און קריכט ארויס מיט מיר צוזאמען פון די ענינים וואו מ'דארף נישט זיין, ביז אז אפילו פרסה לא תשאר שמה.

השמחה דשמע"צ מכוסה בקבלת עול – ראה בהערה⁸⁰.

בשיחת ליל שמע"צ בהקפות תש"ד⁸¹: שמע"צ פלעגט מען אין ליובאוויטש זוכען פון וואס צו לאכען. עס האט פאסירט אז איינער האט געזאגט דעם פסוק – פון אתה הראת – ואמרו הושיענו זייער ערנסט, האט הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק געזאגט: וואס אזוי די ערנסקייט? שמח"ת איז אן אנדער ענין.

יום חמישי, יום שמיני עצרת

סוף זמן קריאת שמע בשעה: 9:50

שחרית לשלש רגלים.

באם שמע הכרזת משיב הרוח ומוריד הגשם קודם שהתפלל שחרית – **אם אין מתפלל במנין אחר**, יאמר גם בשחרית משיב הרוח ומוריד הגשם.

(78) ע' ח.

(79) השוכח "יעלה ויבוא" ביו"ט ונזכר קודם שאמר "השם" בחתימת ברכת "בונה ברחמיו ירושלים" חוזר ל"יעלה ויבוא". אם אמר כבר "השם" חותם הברכה. ואחר כך אומר (כנוסח שבסידור) "בא"י אמה אשר נתן ימים טובים לעמו ישראל לששון ולשמחה את יום שמיני עצרת החג הזה בא"י מקדש ישראל והזמנים". אבל אם נזכר אחרי התחלת ברכת "הטוב והמטיב", אפילו לא אמר רק תיבת "ברוך", חוזר ומברך ברכת המזון.

אמר יעלה ויבוא וטעה והמשיך כנוסח התפלה ואמר "ותחזינה עינינו", יחזור ויאמר "ובנה ירושלים" (כבשח באמצע ברכת המזון שחוזר למקום שפסק. ועד"ז כתב בקצוה"ש סמ"ז סקכ"ה מטעם אחר). ואם נזכר אחר שאמר שם השם בחתימת הברכה ועדיין לא אמר "המחזיר שכינתו", מסיים "למדני חקיך" וחוזר ל"ובנה ירושלים". ואם סיים ואמר "בונה ברחמיו ירושלים" יצא.

(80) ראה בארוכה בשיחת שמח"ת תרס"ד. וראה ג"כ ספר השיחות תש"ב ע' 6 שזהו ע"י התורה המחברת ב' הפכים. ובר"ד בעת הסעודות יום א' דחגה"ס תשכ"ט, שמצד מדריגת עבד נאמן בכח הקבלת עול לפעול גם ענין התענוג והשמחה.

(81) ספר השיחות ע' 30.

לפעמים היו מדייקים לגמור שחרית – בשמיני עצרת – קודם חצות היום.

מצות עשה מדברי סופרים לגמור ההלל – הלל שלם – כל שמונת ימי החג (ואין אומרים הושענאות). קדיש תתקבל. שיר של יום.

י"ג מדות פ"א ורבש"ע בעת פתיחת הארון לקריאת התורה. מוציאין שני ספרי תורה וקורין חמשה גברי בפרשת עשר תעשר [גם כשחל בחול, מפני שאז הוא זמן מעשרות] מניח ס"ת השני [כי אין מסלקין הראשון עד שכבר הניחו השני על השולחן שלא יסיחו דעתן מן המצוות]. חצי קדיש. הגבהה וגלילה לס"ת הראשון. בס"ת השני, קוראים מפטיר בפרשת פנחס ביום השמיני. הפטרה: ויהי ככלות – ולישראל עמו. [בסדר ההפטרות – חב"ד נוסף עוד פסוק בטעות]. הזכרת נשמות. [וגם יחיד שלא הלך לביהכ"נ אומר יזכור בביתו ביחידות]. אב הרחמים.

"אב הרחמים" – אם יאמרו גם אלו שאין מזכירים נשמות – איז ווי זיי ווילען. דאס איז הזכרת נשמות פון א כלל, ולכן אין אומרים ביום שאין אומרים תחנון. אבל ביום שמזכירים נשמות פרטיות – גם זה יוכלו לומר.

אשרי. יהללו. חצי קדיש. אין הצבור רשאים להתחיל לומר משיב הרוח ומוריד הגשם עד שישמעו מפי הש"ץ, ונוהגין שהשמש מכריז קודם התפלה. ולפיכך לא די כשיכריז משיב הרוח לבד אלא יאמר גם כן מוריד הגשם.

מוסף לשלש רגלים.

אסור להקדים תפלת מוסף של שמיני עצרת לתפלת הצבור אפילו בביתו לפי שאסור להזכיר הגשם עד שיכריזו בצבור.

מתחילין להזכיר הגשם בברכה שניה בתפלת מוסף של שמיני עצרת⁸². והזכרה זו היא ריצוי שאלה שטרם שישאלו הגשמים בעונתם כשיגיע זמן השאלה מרצין לפניו בהזכרת גבורותיו שמוריד גשמים. וקבעו הזכרה זו בברכת מחיה המתים מפני שהגשמים הם שקולים כתחיית המתים, שכשם שתחיית המתים חיים לעולם כך הגשמים חיים לעולם.

השייכות דהזכרת גשמים ל"שמיני עצרת" – מבואר בדא"ח בכ"מ⁸³, שענין "שמיני עצרת", "עצרת" מלשון קליטה, שהאורות הנעלים שנמשכו בחג הסוכות "נקלטים" ב"שמיני עצרת" ו"נעצרים" בתוכו בפנימיות. וזהו ענין "מוריד הגשם", המשכת הטיפה ו"קליטת" הזרע.

אם לא אמר מוריד הגשם, אם הזכיר טל (אפילו לא סיים הברכה) אין מחזירין אותו⁸⁴. ואם מסופק אם הזכיר טל, תולים שמסתמא

82 שבהגו נידונים על המים, אלא לפי שהגשמים הם סימן קללה בחג הסוכות שאי אפשר לישב בסוכה בשעת הגשם, אין מזכירין הגשם עד עבור ז' ימי ישיבה בסוכה. ובתפלת ערבית אין כל העם בבית הכנסת נמצא זה מזכיר וזה אינו מזכיר ויעשו אגודות אגודות. ואין מזכירין בשחרית לפי שאסור להזכיר הגשם עד שיכריז הש"ץ או השמש בקול רם מוריד הגשם קודם התפלה. ובשחרית אי אפשר להכריז מפני שצריך לסמוך גאולה לתפלה.

83 ע"פ כתהאריז"ל.

84 הטעם: שאף שהטל אינו נעצר, מכל מקום שבח הוא להקב"ה בהזכרתו כמו בהזכרת הגשם,

אמר "מוריד הטל" כהרגל לשונו.

פסוקי מוסף: ביום השמיני. ואח"כ מנחתם ונסכיהם.

דין הטועה בתפלת מוסף – ראה בהערה⁸⁵.

בחזרת הש"צ: תפלת גשם – אף ברי וכו'.

ברכת כהנים. כשאומרים תיבת יברכך – המתברך ראשו באמצע. ה' – מיסב ראשו לימינו, שהיא שמאל המברך. וישמרך – באמצע. יאר – לשמאלו שהיא ימין המברך וכו'. שלום – ראשו באמצע. אמירת רבש"ע – בשעה שהכהנים מנגנים דוקא, אבל כשאומרים התיבות צריך לשמוע. כשמנגנים ל"וישם" אומרים רבוש"ע... הצדיק. כשמנגנים לתיבת "לך" ואם... אלישע. ל"שלום" וכשם... לטובה. כשאומרים "שלום" – אומרים "ותשמרני ותחנני ותרצני". אדיר במרום אומרים אחר עניית אמן כשעדיין הטלית על פניו.

קידוש: אתקיננו סעודתא (ליו"ט), אלה מועדי. בפה"ג. אין מברכין לישוב בסוכה.

לא בירך שהחיינו בליל הראשון ונזכר למחר אומר בשעה שנזכר אפילו שלא על הכוס.

האנשים אין יוצאים ידי חובת שמחת יו"ט אלא ב[רביעית] יין. אך אפשר לצאת ידי חובה בשתיית הרביעית מכוס הקידוש. והקטנים נותן להם קליות ואגוזים.

כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע שתי רביעית יין בכל סעודה.

מצות עונג יו"ט: צריך לקבוע כל סעודה על היין, דהיינו שישתה יין באמצע סעודתו אם ידו משגת וירבה בבשר ויין ומגדנות כפי יכלתו.

ביום טוב האחרון של חג [בשמיני עצרת] דרך בני ישראל להרבות בסעודה, ומרבים בשמחה, באכילת בשר⁸⁶.

ברכת המזון כבלילה.

שמו"ת: אמירת פרשת ברכה שנים מקרא ואחד תרגום, היום, בערב שמחת תורה. [וטעם הדבר בפשטות: קריאת הפרשה שמו"ת, זמנה –

שכשם שהגשמים חיים לעולם כך הטל הוא חיים לעולם, שעל ידי כך מתברכת התבואה (ובכמה מקומות קראו חכמים להטל טל תחיה, משא"כ הרוח שאף שאי אפשר לעולם בלא רוחות, אינו נקרא חיים לעולם כמו גשם וטל. לכן מזכירין הטל כל ימות החמה, כדי שאם ישכחו לומר מוריד הגשם בימות הגשמים, חזקה שאמרו מוריד הטל כמו שהם רגילים בימות החמה ואין מחזירין אותו).

85) שכח ולא אמר פסוקי מוסף, ונזכר בטרם שאמר שם השם בחתימת "מקדש ישראל והזמנים", יחזור ויאמר כתיקונו. נזכר לאחר שחתם בשם השם, לא יחזור.

החליף פסוקי יום אחד בחבירו, ונזכר בטרם שאמר שם השם בחתימת "מקדש ישראל והזמנים", יחזור ויאמר כתיקונו. נזכר לאחר שחתם בשם השם, נחלקו בזה הפוסקים, ודעת רוב הפוסקים שלא יחזור. [ולהעיר ששיטת האחרונים שאינו יוצא נזכרה בסתמא בשיחת ש"פ נצו"י תשמ"ז (בלתי מוגה). וראה בקובץ באתרא דרב גליין ג הע' 26].

טעה והתחיל ברכות אמצעיות של חול או של שבת, צריך לפסוק באמצע הברכה שנזכר בה ולהתחיל ברכה אמצעית של תפלת מוסף של יום טוב.

86) שביום זה אי אפשר בלא בשר והכל קונים מפני שרגל לעצמו הוא וחביב עליהן. ולכן, העמידו חכמים דבריהם על דין תורה בערב יום טוב שהמעות קונות (וא"צ משיכה). והמוכר בהמה לחבירו בערב יו"ט צריך להודיעו אמה או בתה מכרתי לשחוט.

בערב שבת, כלומר, "ערב" קריאת הפרשה בציבור. ובנוגע לפ' ברכה – מכיון שזמן קריאתה בציבור הוא ביום שמח"ת, הרי זמן קריאתה ביחיד שמו"ת הוא – בערב שמח"ת, כלומר, ביום שמע"צ – שיחת יום שמח"ת תשמ"ו].

מי ששכח לעשות עירוב תבשילין בערב החג, יכול לעשות היום, ביום הראשון של החג, עם תנאי. ויש לשאול רב מורה הוראה כיצד לעשות עירוב תבשילין עם תנאי.

הנצרך לטלטל בחצירו בשבת בראשית הבעל"ט, ושכח ולא עירב עירוב חצירות מערב יום טוב, יערב היום ומחר על תנאי. ויש לשאול רב מורה הוראה כיצד לעשות עירוב חצירות עם תנאי.

גם כשעשה עירוב תבשילין, מותר לבשל לשבת רק ביום טוב שני (בליל או יום שישי). כמו כן, אסור לבשל מיום ראשון של יו"ט לחבירו, כמובן, כבכל יום טוב.

יש להימנע מלקבוע סעודה משעה עשירית ולמעלה (3:30 לערך), בכדי שיוכל לאכול סעודת יום טוב שני לתיאבון. [ואם שכח או עבר ולא אכל סעודת יום טוב קודם שעה עשירית, יאכלנה אחר כך].

הלכתא למשיחא: בבית המקדש מקריבים היום פר אחד, איל אחד, 7 כבשים וכולם עולות. ושעיר לחטאת. (קרבנות שמע"צ והענין בזה – נת' בכ"מ בדא"ח).

במנחה: תפלה לשלש רגלים.

יש שנהגו כשהיו יוצאים מן הסוכה היו אומרים יהי רצון שנזכה לישיב בסוכה של לויתן. ומנהג חב"ד שבשמיני עצרת לפנות ערב⁸⁷ נכנסים לסוכה (ואוכלים או שותים דבר מה) "צו געזעגענען זיך"⁸⁸ [כמובן, ללא ברכת לישיב בסוכה] אבל אין אומרים ה"יהי רצון" ביציאה מן הסוכה.

תהלוכה: בספר השיחות ה'תנש"א מובא: נהוג מכו"כ שנים שביו"ט הולכים לבקר בני"י שבבתי-כנסיות ובתי מדרשות בכו"כ שכוונות, כדי להוסיף בשמחת החג (ע"י ההתאחדות עם רבים מבני"י שבשאר שכוונות), ובפרט ע"י אמירת דברי תורה ("פיקודי ה' ישרים משמחי לב"), נגלה דתורה ופנימיות התורה. ובמק"א⁸⁹: הונהג בשנים האחרונות, אשר להקפות דשמח"ת, הולכים בחורים ואברכים, להבתי כנסיות, בכדי להוסיף (בזה שהם פנים חדשות) שמחה בבתי כנסיות [ועיי"ש בפנים]. ובאגרות קודש: היישר כח המגיע לבחורים הנ"ל (שהגיעו לתהלוכה) עוד יותר מכפי ההשערה, כי קשור ה' אצלם ביקור זה בקבלת עול ביותר, באשר צריכים היו לעזוב את ההתועדות כאן בתוכי חסידי חב"ד ואנ"ש, ולילך למשך שעות אחדות לבתי הכנסיות ובתי מדרשים, ולא זו בלבד אלא לעשות את כל זה מתוך שמחה ועליצות לב.

(87) ובישיחת שבת בראשית תנש"א: ברגעים האחרונים דשמע"צ.

(88) ושקו"ט בטעם המנהג בשיחה הנ"ל.

(89) לקו"ש ח"ט ע' 578.

יו"ל ע"י בית דין צדק דק"ק קראון הייטס | כה

גמר מלאכול בסוכה ביום השמיני, שאין דעתו לאכול עוד כלל, מוריד כליו מן המנחה קטנה (3:50) ולמעלה ומפנה אותה ממנה. אבל קודם לזה אין נראה שעושה כן לכבוד יו"ט. אבל לא יסדרם בבית משום איסור הכנה (כדלקמן).

אסור להכין שום דבר ביום טוב לצורך ליל יום טוב שני או יום שני של חג עד השעה 7:01. (ולדעת אדה"ז – גם ע"י נכרי⁹⁰). ולכן אין להביא יין ביום טוב ראשון לצורך קידוש של ליל יום טוב שני. וכן אסור להעמיד השולחנות והספסלים מהסוכה בבית. אבל יכול להביאם לבית (לאחרי זמן מנחה קטנה) ולסדרם בלילה (באם הוא באופן שאין בו איסור הוצאה שלא לצורך היום). ואם צריך להם בביתו עתה, ביום טוב ראשון, מותר לסדרם גם כן. וכן מותר לסדרם אם כוונתו שלא יהא נראה ביתו כחורבה.

הלכתא למשיחא: משעבר הרגל מעבירים כלי המקדש ממקומו להטבילן ולטהר את העזרה מטומאת עמי הארץ שנגעו בהן ברגל⁹¹. אבל בקביעות שנה זו, דוחים טהרת הכלים עד אחר השבת מפני כבוד השבת (שהיו הכהנים צריכין להתעסק איש בביתו בצרכי שבת).

ליל ששי, ליל שמחת תורה

בשיחת יום שמח"ת תש"ה⁹²: שמחת תורה זיינען תרעין פתיחין. עס זיינען אפן די שערי אורה שערי ברכה שערי הצלחה. אלע שערים זיינען אפן. און דאס נעמט מען מיט תורה.

בשיחת שבת בראשית תשמ"ו: כאשר נכנסתי פעם לכ"ק מו"ח אדמו"ר והצעתני להו"ל קונטרס של מאמרי חסידות לקראת שמח"ת⁹³ – נענה כ"ק מו"ח אדמו"ר, והשיב, כשבבת-שחוק על שפתינו: ב"שמחת תורה" "וועט מען זיך אוועקזעצן" ללמוד מאמר חסידות!?... ואעפ"כ, בנוגע לפועל – "האב איך אויסגעפירט", וכ"ק מו"ח אדמו"ר נתן מאמר חסידות על מנת ללמוד בשמח"ת, ואכן היו כו"כ שלמדו את המאמר בשמח"ת! ואין לתמוה על כך שבתחילה היתה קס"ד באופן אחר וכו' – שכן גם אצל נשיא ישראל ישנם ענינים שנפעלים ע"י אתעדל"ת, אף שבתחילה היתה קס"ד באופן אחר. עיי"ש בהמשך השיחה.

בסה"ש תש"ט⁹⁴: שמחת תורה איז די עבודה פון קלאפן מיט די פיס און קלאפען מיט די הענט, און א גאנץ יאהר איז די עבודה קלאפן

90 ראה שו"ע אדה"ז ששי"ט סי"ח. ששכ"א ס"ו. סתנ"ה ס"ד. וראה בפמ"ג סתק"ג בא"א סק"א (נסתפקנו). דע"ת למהרש"ם סתמ"ד ס"א (מסתבר להקל). שו"ת לבושי מרדכי מהדו"ת או"ח סע"ז (אפשר דשרי וצל"ע כעת).

ולהעיר משו"ת נוב"י מהדו"ת סמ"ד ששבות דשבות במקום מצוה הותר רק בשבות קרובה ולא רחוקה. וכ"מ בט"ז סתנ"ה סק"ב – ראה מחה"ש ס"ז סק"ח. ולהעיר שבשו"ע אדה"ז סע"ז סי"ג השמיט מלת "בשבת". ושקו"ט בזה. ואכ"מ.

91 וראה לקו"ש חל"ז פרשת שמיני באורך.
92 סה"ש תש"ה ע' 59. ונת' בארוכה בלקו"ש חי"ט ע' 380 ואילך. וראה גם שיחת ליל שמח"ת תשי"ב

93 ובשיחת שמח"ת תשל"ל, שהמדובר במאמר החלצו (שי"ל לקראת שמח"ת תש"ט, ליום מלאת יובל שנים לאמירת המאמר).

(ארבעטן) מיט'ן קאפ, ניט בלויז עפענען דעם מאמר, נאר אריינקלאפן דעם מאמר אין קאפ.

הדלקת הנרות אחרי השעה 7:01 (מאש הדלוקה לפני החג) בבית (ולא בסוכה).

בהדלקת נרות שתי ברכות: ברכת להדליק נר של יום טוב, שהחיינו. יש מחמירים שלא להשתמש בנר של יום טוב כדי להדליק עמו נר אחר של חול או להדליק את הגז.

אסור לחמם נר ולדבוקו בפמוט גזירה שמא ימרח (שישפשפנו להחליקו על פני שטח הפמוט). גם אסור לחתוך שולי הנר בכדי שיוכל לתוקעו בנקב הפמוט, משום איסור מחתך. אבל מותר לתחוב נר בתוך הפמוט לצורך הדלקת נרות יום טוב, אף שהנר נשחק מעט ואין בזה משום מחתך.

אם הפמוט מלא בשיירי נרות, אף שמותר לנקות את הפמוט, ואין בזה משום תיקון כלי, וכן המשתמשים בנרונים בתוך כוסיות זכוכית, שמותר להם לנקות את הכוסית מדיסקית המתכת של הנרונים שנדבקה לתחתית כוסית-הזכוכית בכדי להניח במקומה נר חדש – מכל מקום, שיירי הנרות וכן הדיסקית שבנרונים, דינם כמוקצה ואסורים בטלטול⁹⁵. אבל, הפמוט אינו מוקצה מדין בסיס⁹⁶. ולכן, יטלטל הפמוט עד מקום האשפה, וישליך השיירים באופן ששיירי הנר יפלו ישר לאשפה. במקום שהשיירים נדבוקו לפמוט ואי אפשר לנערם, וכן בנרונים, שהדיסקית נדבקה לתחתית הכוסית, ולא שייך להוציאם אלא ע"י כלי – אין לנקותם ולגררם ע"י סכין, כיון שהסכין נעשה לו כיד ארוכה. אבל, יכול להוציאם ע"י דבר אחר בשינוי. ועדיף, להניח מעט שמן בכוסית **בערב יו"ט** [ומותר לעשות כן], שהדיסקית לא תידבק, ואז יכול ביום טוב לטלטל הכוסית כנ"ל עד מקום האשפה, וינער הכוסית באופן שהדיסקית תפול ישר לאשפה.

יש אומרים שבדיעבד יכול להשלים שנים מקרא ואחד תרגום [של שבתות השנה] עד שמחת תורה שאז משלימין כל הצבור את כל התורה וטוב לחוש לדבריהם שמי שעבר ולא השלים בזמנה יש לו להשלים עד שמחת תורה שנים מקרא ואחד תרגום.

יש למחות ביד מקצת ההמון הנוהגים ביום שמחת תורה להבעיר מיני נפט שקורין פולווי"ר דאף שהם מתכוונים לשמחת היום מכל מקום שמחה זו אינה שוה לכל נפש ואסור להבעיר בשבילה ביום טוב⁹⁷.

מעריב כדאתמול. סדר הקידוש כדאתמול. אוכלים בבית ולא בסוכה. אם רוצה לאכול בסוכה בתשיעי, צריך לעשות בה היכר שהוא יושב בה שלא לשם מצות סוכה, שלא יהא נראה כמוסיף, ומה יעשה להכירא? מכניס בה קדרות וקערות וכיוצא בהם כדי להכיר שהיא

95 בזמנינו שאינם עומדים לתשמיש אחר. וגם בזמנם, כתב אדה"ז, שאף שמעיקר הדין אינם מוקצה, נכון לזהר שלא לטלטלם כי אם לצורך הרבה. וגם אין להתיר לטלטלם משום צורך אוכל נפש מכמה טעמים, ובפרט בזמנינו. ואכ"מ. ואולי י"ל דה"ז כגוף ש"ר. וראה קצוה"ש סקמ"ו סק"י.

96. מכמה טעמים. ואכ"מ.

97 וראה בשו"ע אדה"ז סתקי"ד סכ"א שהתירו גרם כבוי לצורך מצוה. וראה גם שיחת יום שמח"ת תשכ"ו.

פסולה ושכבר נגמרה מצותה. [ואין הכוונה שנפסלת בכך, אלא ר"ל שעושה בה היכר לפוסלה, שאינו יושב בה בתורת סוכת החג⁹⁸].

בספר השיחות תש"ד⁹⁹: אחד מהמסובים הציע להעומדים מסביב השולחן שאחד מהם יאמר קידוש ויוציא את האחרים, ואמר כ"ק אדמו"ר [מוהרי"צ נ"ע]: דער "שהחיינו" וואס מען מאכט אין קידוש שמח"ת, איז דאס אויף תורה, און ביי תורה איז ניטא דער ענין פון מוציא זיין, והלואי שכל אחד יפקיע את עצמו. ונת' בארוכה בלקו"ש חי"ט ברכה-שמח"ת.

בסה"ש תרצ"ז¹⁰⁰: שמחת תורה מאכט מען א ברכה שהחיינו, די ברכה שהחיינו איז דאך ניט א ברכת התורה, די ברכה איז אויף דער שמחה מיט תורה, היינט שמחת תורה דארף מען מייקר זיין דעם זמן, אלע כ"ד שעות און אלע רגעים. מ'דארף מקבל זיין עול אז אין משך פון די שס"ה ימים פון יאר, לא יראה ולא ימצא א טאג אן תורה¹⁰¹.

בסה"ש תש"ט¹⁰²: אויף דעם קידוש פון שמח"ת האבן מיר אמאל געהערט אז דאס איז לעילא מכל הפירושים, דער "ולעילא" פון נעילה (חסידים זאגען דאך ניט "לעילא ולעילא" – נאר בלויז צו נעילה) דערהערט זיך אין דעם קידוש פון שמח"ת. אזוי ביי קידוש איז דאך דא א מוציא און א יוצא, וואס דער מוציא דארף מכוין זיין מוציא זיין, און דער יוצא דארף מכוין זיין לצאת, דאס מיינט אז ביידע דארפען האבען דעת, אבער קידוש פון שמח"ת איז העכער דערפון, יעדער דארף נעמען דעם סידור און זאגען די ווערטער פון קידוש און מאכען שהחיינו אויף די תורה.

ובכמה שיחות נזכר שאע"פ שע"פ דין אין שאלה בדבר, מ"מ מצד החביבות שבדבר צריך כל אחד לקדש לעצמו. ולכן, בנוגע לפועל כשצריך להוציא ידי חובה יש לעשות כן. ובשיחת ליל שמח"ת תשל"א: אעפ"כ דארף מען זיך רעכענען מיט די מציאות, אז עס זיינען דא אזוינע וואס ווייסן ניט פון דער שיחה, און מצד איזה סיבה שתה' קען דאך זיין אז זיי וועלן טרינקען און זאגן לחיים אן קידוש, איז דערפאר, ניט קוקנדיק אויף דעם וואס די שיחה איז טאקע א שיחה, און מ'דארף איר זען פאלגן, פונדעסטוועגן וויבאלד די מציאות איז אזוי, זאל אימעצער מאכן איצטער קידוש, און האבן בדעה מוציא זיין די אלע וועלכע האבן נאך ניט געמאכט קידוש, עיי"ש¹⁰³.

98 וראה בשיחת ליל שמח"ת תשי"ב, שמה"ט הורידו הסכך לפני החג (ע"פ הוראה). והיעריני ח"א שהלשון בגמ' (סוכה מח, א. וכו"ה בשו"ע סתת"ר) "ואם אין לו מקום להוריד את כליו ורוצה לאכול בה בתשיעי", ומשמע קצת שאין לאכול בסוכה אפי' ע"י היכר אלא כשאין לו מקום אחר לאכול, ומודגש גם במשנ"ב סק"ג (לענין שמע"צ בא"י). אבל לדידי פשוט כביעתא בכותחא כנ"ל. ובאמת, מפורש כן ברבינו מנוח (סוכה פ"ו ה"ד). וכן קיבלתי מאזמור ז"ל שבטעם כל דהו מותר לישב בשמח"ת בסוכה, כיון ש"סוכתו עריבה עליו". ואף שלא נזכר בשאר פוסקים, וגם שע"ב קצת ל' הגמ' – העיקר, שפשוט שאין להוציא דין מדיוק חדש שלא נז' בפוסקים וכו'. וכמפורש בכללי הפוסקים. ואדרבה, על המחמדש והמחמיר להביא ראי'. וגם מילתא בטעמא הוא, שבאם ניכר שאינו מכוון לשם סוכה, מאי איכפת לן שיכול לעשות באו"א. ובנוגע להדיוק – לפענ"ד אין הדיוק מוכרח, ושערי תי' לא ננעלו. ומהם: שלפ"י הב"ח – באם מוריד כליו באמת אי"צ היכר נוסף. ועוד כמה פ' בדבר, ולדוגמא שרק באין לו מק"א התירו לו לפחות ולקלקל ביו"ט. ועוד כיו"ב. ואכ"מ עוד. ועכ"פ ברור מסתימת הפוסקים שגם לכתחילה מותר לישב בסוכה בתשיעי כשאינו מכוון למצוה וכשאינו נראה כמוסיף.

99 ע' 32.

100 ע' 196.

101 עיי"ש בפרטיות. וראה גם שיחת יום שמח"ת תשכ"ו. ועוד.

102 ע' 281.

103 וראה גם שיחת ליל שמח"ת תשל"ב. וראה שיחת ליל שמח"ת תשמ"א בטעם מנהג כ"ק אד"ש בשנים האחרונות שלא לעשות קידוש בהתוועדות.

התוועדות: "מיד אחר מעריב קודם הקפות עורכים קידוש ומתוועדים יחדיו בשמחת החג ורק אז הולכים להקפות".

ובשיחת ליל שמח"ת תשל"ו שזמן ההתוועדות – בין מעריב להקפות – הונהג ע"י רבותינו נשיאנו¹⁰⁴. [וכן נהג כ"ק אד"ש בכל השנים¹⁰⁵].

בשיחת ליל שמח"ת תשל"ג הוזכר לנצל ההפסקה שאחרי ההתוועדות לאמירת שנים מקרא ואחד תרגום (פרשת ברכה).

בספר השיחות תש"ב¹⁰⁶: אין ליובאוויטש איז געווען דער סדר, אז נאכ'ן מאמר חסידות וואס מען האט געהערט שמע"צ פלעגט מען דאווענען מעריב און מאכען קידוש, טועם זיין פון סעודת יו"ט און געהן צום פאר-הקפות פארבריינגען.

אושפיזין: בשיחת ליל שמח"ת תשמ"ח נאמר: לאחרי שישנו ענין ה"אושפיזין" במשך שבעת ימי הסוכות, ולאחרי שניתוסף גם מעלת הקביעות ד"בעלים" בשמע"צ – הרי זה נעשה באופן ד"לעיני כל ישראל" בשמח"ת. . ובסגנון האמור – בקריאה דשמח"ת – "לעיני כל ישראל", שזהו החידוש שניתוסף בשמח"ת גם לגבי העילוי דשמע"צ (מעלת ה"בעלים" לגבי ה"אורחים") – שרואים באופן גלוי את שייכותם של האושפיזין הנ"ל לכל ישראל.

נוהגין במדינות אלו להוציא בשמחת תורה ערבית ושחרית כל ספרי תורות שבהיכל ואומרים זמירות ותשבחות וכל מקום לפי מנהגו. ועוד נהגו להקיף עם ספרי התורות הבימה שבבית הכנסת כמו שמקיפים עם הלולב והכל משום שמחה.

סדר הקפות כדאמול.

"ההקפות בפעם השני' (בליל שמח"ת) מנהגן להיות בשמחה גדולה יותר מבפעם הראשונה (בליל שמע"צ), כי כאשר השמחה היא באותה המדה שבהקפות הקודמות, בלי הוספה וריבוי, אינה שמחה בשלימות, כיון שנתיישנה".

בשיחת יום שמח"ת תשכ"ו: ראינו בהנהגת רבותינו נשיאינו, שביום א' (שמע"צ) היתה השמחה בהגבלה, הן בנוגע לזמן, והן בנוגע לניגונים וריקודים, ואילו ביום ב' (שמח"ת) היתה השמחה בלי הגבלות. ועד"ז בכמה שיחות קודש.

בספר המנהגים – חב"ד: המנהג בבית הרב למכור פסוקי אתה הראת ולכבד בפסוק ראשון ואחרון, ולפעמים פסוקים נוספים את כ"ק האדמו"ר [וכן הוא בשנים האחרונות בליל שמע"צ. ובליל יום שמח"ת – בפעם הא' – כל הפסוקים]. בליל שמחת תורה ההכנסה היא לטובת ישיבת תו"ת וביום שמח"ת ההכנסה לטובת המוסדות מל"ח ומחנ"י [קופת רבינו].

בשמחת תורה מותר לרקד בשעה שאומרים קילוסים לתורה משום כבוד התורה. (ומנהג חסידים שנוהגים לשורר לספוק ולרקד גם ביו"ט ואפילו אם חל בשבת).

104 (ושם, ע"ד החילוק דהשמחה בההתוועדות להשמחה שבהקפות, יעו"ש).

105 (ועד בכלל) תשנ"ב.

106 (ע' 135).

בהתוועדות יום שמח"ת תשמ"ג נאמר: הענין ד"כתר תורה" מודגש בזהר¹⁰⁷ בקשר לשמח"ת: "ונוהגין למעבד ישראל עמה חדוה ואתקריאת שמחת תורה ומעטרין לס"ת בכתר דילי". ומכאן תשובה לאלו המתחכמים להסיר את ה"כתר" מספרי התורה לקראת הריקודים עם ספרי התורה בשמח"ת מפני החשש שמא יפול ח"ו ה"כתר" מהס"ת, כי בזהר מפורש שעיקר הענין ד"כתר תורה" שייך לשמח"ת דוקא, ומשמח"ת נמשך ענין זה על כל השנה כולה¹⁰⁸.

אחרי הקפות: עלינו. קדיש יתום.

קריאת התורה בליל שמחת תורה [שיש מקומות שבלילה קורים בספר תורה הנדרים (הפרשיות שרגילים לנדור עבורן כסף. ויש שקורין פ' ברכה)] – אין מנהגנו כן.

סעודת יו"ט: ברכת המזון – כמו בלילה הראשון.

בספר השיחות תש"ד¹⁰⁹: אלע ווייסען אז אין שמחת תורה'דיקע קרשעהמ"ט איז זאגענדיג שמע ישראל דארף מען מקבל זיין אויף זיך די מסירה ונתינה אויף הרבצת תורה מיט מס"נ בגופו, רוחו ונשמתו, און דאס דארף זיין גאנצער מהות.

חלוקת משקה ולימוד הניגונים: משנת תשט"ז עד שנת תשכ"ד, אחר סעודת יו"ט אחרי ההקפות בליל שמח"ת, לימד כ"ק אד"ש ניגונים וחילק משקה למי שקיבל ע"ע להוסיף (או להתחיל) בלימוד החסידות.

ערב שבת קודש, יום שמחת תורה

סוף זמן קריאת שמע: 9:51

שחרית כדאתמול. נשיאת כפים בתפלת שחרית (משום דשכיחא שכרות). הלל שלם. קדיש תתקבל. שיר של יום.

הקפות: אתה הראת ג"פ, כבלילה. ההקפות – שלש פעמים וחצי¹¹⁰. אבל גם אז אומרים כל סדר הקפות [בכל חצי סיבוב אומרים פסוקי הקפה אחת]. ואין מכריזים "עד כאן הקפה או וכו".

בנוגע לאותם המקדשים בשעת ההקפות וכיו"ב, לפני תפלת מוסף¹¹¹ – מותר לטעום אחר תפלת שחרית קודם תפלת המוספין, דהיינו אכילת פירות (וכן שאר מאכלים כיו"ב) אפילו הרבה כדי לסעוד הלב ופת (ולכמה דעות – גם מזונות) כביצה ולא יותר, ובלבד שיקדש מתחלה וישתה רביעית יין או יאכל כזית מחמשת המינים אחר

(107) ח"ג רנו, ב.

(108) וראה בסידור יעב"ץ. ועוד.

(109) ע' 39.

(110) ונת' בסה"ש תש"נ ח"א ע' 57.

(111) שזהו הטעם לברכת כהנים בשחרית, כנ"ל. אבל ראה שיחת יום שמח"ת תשכ"ו: נוטלים ספר תורה חגורה במפה ועטופה במעיל, ועורכים הקפות בשמחה גדולה – למרות שעדיין לא עשו קידוש, כך שי אפשר לתלות זאת במצב של שכרות, שהרי הקפות הם בסדר התפלה, ובזמן התפלה אסור להיות במעמד ומצב של שכרות, ואעפ"כ, רוקדים בשמחה גדולה ביותר. וראה גם שיחת יום שמח"ת תשל"ב שהריקוד הוא קודם האכילה ושת"י (כשרעבים עדיין...) וקודם הקריאה בתורה. ולהעיר גם מאג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ו ע' ער.

הקידוש מיד. במקום שיש שומר (או רבים האוכלים ביחד), יש מקום להקל לאכול יותר.

דיני שכור בתפלה ושאר דיני שכור פורטו בגליון משולחן הבד"צ לפורים דאשתקד.

קריאת התורה: תפלות בעת פתיחת ארון הקודש כדאיתמול.

מוציאין ג' ספרים בשמחת תורה שצריך לקרות פרשת וזאת הברכה ובראשית ופרשת המוספים.

נהגו להרבות הקרואים לספר תורה, כדי לזכות כולם – כל הציבור – בעלי' לתורה ביום סיומה, וקורים פרשה אחת [פרשת וזאת הברכה עד מעונה אלקי קדם] הרבה פעמים להספיק לכולן ואין איסור בדבר, לפי שיש אומרים שמותר לקרות עולים הרבה בפרשה אחת שחוזר וקורא זה מה שקרא זה וחוזר ומברך, ואין בזה חשש ברכה לבטלה. ובשמחת תורה סומכים על סברא זו. בפועל, המנהג כעת ב-770 שקוראים רק פעם אחת, ושכמה עולים יחד בכל עלי'.

בספר השיחות תש"ג¹¹²: היינט איז שמחת תורה. שמחת תורה איז למעלה נעמט מען צו דעם עין הרע כח. בכל השנה קענען קליפות וסט"א מעורר זיין ח"ו א עין רעה, אבער שמחת תורה איז מאיר דער ברכת הוי' לישראל בגילוי. דערפאר זיינען א אב ובניו עולה ביחד צו דער תורה און מיט די שמחת תורה טענץ קען מען ממשיך זיין גאר פיעל, השפעה מרובה לישראל בכלל און לעוסקים בתורה ועבודה בפרט.

עוד נהגו לקרות כל הנערים לספר תורה כדי לחנכן במצות קריאת התורה. ואפילו תינוקות קטנים קוראים להם לעלות לתורה משום חיוב מצוה ולחנכם לתורה. [בד"כ, כל הנערים עולים לחמישי – "ולדן אמר", ואחד עולה אתם, עומד על גביהם, ומברך אתם ברכת התורה, שמקריא להם הברכה, והם אומרים אחריו מלה במלה]¹¹³.

חתן תורה: העולה לפרשת "מעונה" נקרא "חתן תורה". ונהגו למכור פרשה זו ופרשת בראשית [חתן בראשית] בדמים מרובים. וראוי שיהיו הקונים מוכתרים בתורה או עכ"פ מגדולי הקהל. החתן תורה והחתן בראשית והמפטיר יכולים להיות כולם כהנים. מי שעלה לחתן תורה לא יעלה לחתן בראשית באותו ביהכ"נ. [ויש שהקלו בזה. ואין נוהגים כן]. אבל, מי שעלה כבר בפ' וזאת הברכה עד "מעונה", עולה לחתן תורה או בראשית.

אחרי קריאת חמישי ["ולדן אמר" עד "ובגאותו שחקים"] כנ"ל, אומרים [הגבאי] מרשות לחתן תורה. וקורין לו "מעונה" עד הסיום. אין נוהגים לפרוס טלית על ראשי העולים לחתן תורה או לחתן בראשית¹¹⁴.

(112) ע' 12.

(113) ברמ"א הובא שקורים להם פרשת המלאך הגואל וגו'. וכן בלוח כולל חב"ד הובא מנהג העולם שאחר קריאתם פורשין טלית על הנערים ועל שאר העומדים אצל הבימה ואומרים המלאך הגואל. בכמה שיחות קודש נזכר שבליובאוויטש אין נוהגים כן, אבל התוכן טוב והענין ברוחניות נפעל מעצמו. [ובשנים הראשונות הורה כ"ק אד"ש כמ"פ לומר (או לנגן) המלאך הגואל עם כל הנערים בהתוועדות יום שמח"ת או שבת בראשית].

(114) לענין אהל – ראה שו"ת אבנ"ז או"ח סרכ"ב (ע"פ שו"ע אדה"ז שש"א סמ"ח). תהל"ד

יו"ל ע"י בית דין צדק דק"ק קראון הייטס | לא

בסיום התורה, כל הציבור עומדים על רגליהם, ואומרים חזק חזק ונתחזק. וגם העולה לתורה אומר חזק חזק ונתחזק.

לא יסירו הספר תורה הראשון עד שיניחו הספר תורה השני (הנגלל לפרשת בראשית). הגבהה וגלילה לס"ת הראשון. ואומר מרשות לחתן בראשית.

חתן בראשית: בהתוועדות שבת בראשית תשד"מ נזכר שבמשך הזמן נקבע שהנשיאים היו עולים לחתן בראשית¹¹⁵.

בקריאת פרשת בראשית, נוהגים שהקהל אומרים בקול רם פסוקי "ויהי ערב ויהי בוקר" וכן פרשת ויכלו, והש"צ [הבעל קורא] חוזר אותם.

אחרי הקרואים בב' ספרים הראשונים מניחים ס"ת השלישי אצל ס"ת השני ואומרים חצי קדיש קודם המפטיר, להפסיק בין קריאתם לקריאת המפטיר שקריאתו אינו אלא בשביל כבוד התורה [אבל קודם הקריאה בספר ב' אין נוהגים לומר קדיש]. מפטיר בפרשת פינחס: ביום השמיני. הפטרה: ויהי אחרי מות משה.

במקום שיש רק שני ספרי תורה, קורין בראשון וזאת הברכה, ובשני – בראשית, ולמפטיר – חוזרין וקורין בראשון. ויגללו הס"ת הראשון למפטיר בשעה שאומרים מרשות לחתן תורה. ואם אין להם רק ס"ת אחד, אזי אחר השלמת התורה, בעוד שאומרים מרשות לחתן בראשית יגללו לפ' בראשית. ואחר קריאת בראשית, יאמר קדיש מיד. ואח"כ יגללו למפטיר. אחר קריאת התורה [והפטרה וברכותי] אומרים [בניגון וריקוד] שישו ושמחו (כמ"ש בסידור).

אשרי. יהללו. חצי קדיש. ומתפללין מוסף לשלש רגלים כדאיתמול.

אין לאחר תפלת מוסף יותר משבע שעות על היום דהיינו שעה אחר חצות והמאחר כל כך נקרא פושע. ואעפ"כ יוצא ידי חובתו מפני שזמנה כל היום. ומכל מקום כשהאיחור אינו מחמת עצלות ח"ו אלא כתוצאה מהאריכות בסדר התפלה כמו בשמחת תורה (או תפלה באריכות בכלל) נוהגים להקל לאחר תפלת מוסף.

אם שכח ולא התפלל מוסף מתפלל עד שחשיכה, והיינו עד צאת הכוכבים. אבל אם שכח ולא התפלל עד שחשיכה, אין לו תשלומין.

סעודת יו"ט כדאיתמול. ברמ"א כתב: קורים יום טוב האחרון שמחת תורה לפי ששמחים ועושים בו סעודת משתה לגמרה של תורה.

שיעורי חת"ת: בכו"כ שיחות קודש¹¹⁶ נזכר ללמוד השיעורים דחומש פ' בראשית, ביום שמח"ת [ובקביעות שנה זו – עד שביעי ולא עד בכלל], שבעצם שייכים הם ליום שמח"ת¹¹⁷.

שש"ט"ו סק"ט. קצוה"ש סק"כ בבדה"ש סק"א. שו"ת צי"א ח"י ס"ד. חט"ז ס"ח. יבי"א ח"ז סנ"ה. ועוד.

(115) ועיי"ש בטעם הדבר. ושלפנ"ז היו בזה שינויים.

(116) וגם בסה"ש תרצ"ו ע' 14. סה"ש תש"ה ע' 61.

(117) אף שמפורש ב"מורה שיעור" דלימוד שיעורי חת"ת, ש"בשמחת תורה לומדים פרשת ברכה, החל מהפרשה של אותו היום מהשבוע עד סיום הסדרה. . . באסרו חג דסוכות לומדים מהתחלת

בשיחת שבת בראשית תשמ"ו נתבאר הטעם להשינוי בזה מהנכתב במורה שיעור. ושם, שאין כל סיבה לדחותם בגלל ש"מצות היום בשמחה" – "מאחר דמפסיק ומבטל בלאו הכי". ופשוט שאין הכוונה שלימוד השיעורים בפ' בראשית יהי' על חשבון השמחה והריקודים – ח"ו למעט בשמחת היום, כי אם בזמן שמפסיק ומבטל בלאה"כ, הנה במקום לעסוק בענינים אחרים, ילמד את השיעורים דפ' בראשית¹¹⁸.

במנחה: פתח אליהו (ואין אומרים הודו). ידיד נפש. מנחה לשלש רגלים.

צריך לסיים לבשל את כל התבשילים לשבת בעוד היום גדול, באופן שתהיה אפשרות לאכול מהם כבר היום, בערב שבת קודש, כי בלא זה יתכן איסור הכנה מיו"ט לשבת. ואם כי יש מקום להקל כשנתבשל לפחות כחצי בשולו לפני כניסת השבת¹¹⁹, כדאי להחמיר¹²⁰. אדמו"ר הזקן מביא שנהגו מקדם להתפלל ערבית בערב שבת ביו"ט מאוד מוקדם כדי שיגמרו את כל התבשילים מוקדם.

העירוב מועיל רק לצרכי סעודה, כולל הדחת כלי סעודה והדלקת נרות ולכן אסור להכין את הטלית או הס"ת ביו"ט שיהי' מוכן לשבת במקום הנכון¹²¹.

ידוע השקו"ט לענין טבילת טהרה לש"ק. ואכ"מ. ולהעיר מהמשך תרס"ו¹²²: "כמו כן מקדושת יו"ט לקדושת שבת צריכים טבילה במקווה כמ"ש בכתבי האריז"ל".

מצוה על כל אדם שיממש בבגדיו ערב שבת סמוך לחשכה שלא יהיה בהם דבר שאסור לצאת בו בשבת (בפרט שביום טוב הותרה הוצאה לצורך יום טוב).

כיון שקביעות שנה זו היא באופן ששמח"ת הוא ערב שבת בראשית, צריכים ביום שמח"ת להעביר את פרשת בראשית. ובשיחת ליל שמח"ת תשח"י (כקביעות שנה זו): ובכן, אלו שהעבירו כבר פרשת

הסדרה בראשית עד אחר פרשת היום שעומדים בו'. וכ"ה גם בכמה שיחות. ובסה"ש תש"ד [כקביעות שנה זו] ע' 44: "במשך פון ליל ש"ק און מארגען שבת א גאנצען טאג".

(118) עיי"ש באריכות, ש"שיעורים אלו שייכים בעצם ליום שמח"ת, אלא שמפני קוצר הזמן דשמח"ת – שכל רגע ורגע צריך להיות מנוצל למצות היום בשמחה – דחו לימוד שיעורים אלו ליום שלמחרת. ובכן, לאחר שנוכחתי לדעת שבין המתוועדים ישנם עשרה (עכ"פ) שלא ניצלו כל רגע ורגע ממש עבור "מצות היום בשמחה", שכן, היו רגעים מסויימים במשך המעל"ע דשמח"ת שבהם הפסיקו ב"מצות היום" כדי לעסוק בענינים אחרים (כפי שהדבר ניכר על פניהם...) הנה מכיון שמפסיקים ומבטלים בלאה"כ... באתי בהצעה שילמדו את השיעורים דפ' בראשית (שבעצם שייכים הם ליום שמח"ת) ביום שמח"ת עצמו, שכן אין כל סיבה לדחותם בגלל "מצות היום בשמחה" – "מאחר דמפסיק ומבטל בלאה"כ".

וראה שיחת יום שמח"ת תשכ"ח. ושם: כל זה למרות שדורשים לשמוח בשמח"ת לשיר ולרקוד מתוך שמחה אמיתית שזוהי עבודה גדולה ומעייפת כו', ובפרט כאן בברוקלין שבדרך כלל לא נותנים מנוחה לא לאכול ולא לשתות ולא לישון כו', ואעפ"כ כיון שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו ואיני מבקש כו' אלא לפי כחן הרי בודאי ישנו הכח הדרוש לעשות זאת בפועל. [וע"פ מש"כ בסה"ש תש"ה הנ"ל, ועד"ז בשיחת יום שמח"ת תשכ"ה, העיקר בנוגע לשיעור היומי הוא ששייביעי דפ' ברכה, ששייביעי דפרשת בראשית. וראה גם בשיחת יום שמח"ת תשמ"ו הנ"ל].

(119) פמ"ג במ"ז סוס"י רנט. ובכ"מ. ועוד. והארכנו בזה במק"א.

(120) הגרז"ש ז"ל דווארקין. וראה גם פמ"ג בפתיחה להל' שבת בסופה. פתיחה להל' יו"ט פ"א

אות יז.

(121) שוע"ר סתק"ג ס"ג.

(122) ע' שפז.

יו"ל ע"י בית דין צדק דק"ק קראון הייטס | לג

וזאת הברכה בשמע"צ – צריכים להעביר עתה רק פרשת בראשית, ואלו שלא עשו זאת בשמע"צ צריכים להעביר עתה ב' הסדרות: וזאת הברכה ובראשית.

ברשימה מחורף תרצ"ה: " [הצ"צ] ה' מאריך בהעברת פרשת בראשית. באמרו: ווי מען שטעלט זיך, אזוי גייט עס. " ובשיחת ש"פ בראשית תשי"ב: כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר שבשבת בראשית ה' הצמח צדק נוהג להאריך בהעברת הסדרה, באמרו הטעם, "ווי מען שטעלט זיך אזוי גייט עס". כמו כן סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר שהצמח צדק ה' נוהג להעביר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום, עם פירוש רש"י ופירוש הרמב"ן, פסוק בפסוק. – אלא שלא פירש אם ה' נוהג כן בשבתות כל השנה או בשבת בראשית בלבד [ועיי"ש ברשימה הנ"ל]. ובכל אופן, האריכות בהעברת הסדרה הו"ע השייך לשבת בראשית, מטעם האמור, שנוגע לאופן העמידה על כל השנה בתנועה של התרחבות והתפשטות¹²³.

פרטי דינים בקשר להכנת הנרות להדלקה – ראה לעיל ליל שמחת תורה. הדלקת נרות שבת קודש: 6:00 (18 דקות לפני השקיעה) מאש הדלוקה לפני החג.

הברכה: להדליק נר של שבת קודש. אם טעתה – ראה בהערה¹²⁴.

התוועדות: בקביעות כזו, נהגו אצל כ"ק אד"ש מאז ומקדם¹²⁵ להמשיך ההתוועדות דיום האחרון של חג [ובגדו"ד – שמח"ת] לתוך הלילה. בשעתו נהגו¹²⁶ שהקהל יצא יד"ח קידוש, ע"י שפרסו מפה וקידשו. בשיחת יום שמח"ת תשד"מ, הורה כ"ק אד"ש שלא לפרוס מפה ולקדש מפני הבלבולים שהיו בענין זה¹²⁷. ובשיחת יום שמח"ת תשמ"ח (בהמשך להנ"ל) הורה להכריז ע"ד הזהירות שלא לאכול ולשתות לאחרי השקיעה, מכיון שלא פורסים מפה ומקדשים¹²⁸. ובהמשך הדברים נאמר: מדובר אודות דין מפורש בשו"ע, ובמילא, מחובתם של הרבנים וכיו"ב להזכיר ולעורר, שמכיון שאין פורסים מפה ומקדשים (לאחרי שפסקו לנהוג כך בחב"ד), יש להזהר שלא לטעום מאומה לאחרי השקיעה, לפני קידוש. . ומכיון שכן חייב כל א' לעורר ולהזכיר להנמצאים מסביבו שהדין בשו"ע הוא כך וכך.

מאז ראש השנה תנש"א נדחית ההתוועדות דסיום ומוצאי יו"ט ליום השבת שלאחריו. ובשיחת שבת שובה תנש"א נזכר שההתוועדות לא התקיימה מחמת סיבה. ובקשר לזה, הנה, בשיחת ליל ו' דחגה"ס תנש"א נאמר, שבקביעות כזו מתעוררת שקו"ט בנוגע להתוועדות דמוצאי שמח"ת [שהוא בליל שבת], וכדי לצאת מכל הענינים וספיקות ו[דין] פורס מפה וכו', הרי הדבר הכי פשוט הוא לדחות את ההתוועדות [ליום השבת שבהמשך ובסמיכות לשמח"ת]. אבל

(123) עיי"ש עוד. וראה ג"כ שיחת ש"פ בראשית תשכ"ה.

(124) אם טעתה ואמרה להדליק "נר של יום טוב", אם נזכרה תוך כדי דיבור חוזרת ואומרת "של שבת קודש". לאחר כדי דיבור – לא יצאה, וחוזרת ומברכת כל זמן שהנרות דולקות.

(125) עד לר"ה שנת תנש"א.

(126) אבל כ"ק אד"ש עצמו לא נהג בזה – ראה שיחת יום שמח"ת תשי"ז. יום ב' דר"ה תשכ"ד.

(127) ועד"ז לפני"ז מאז יום שמח"ת תשל"א.

(128) ועד"ז בשיחת יום ב' דר"ה תשמ"ח.

בנוגע לרוחניות הענינים, מובן שהענין צריך להעשות בשלימות [בזמנו במוצאי שמח"ת]. ואדרבה, מכיון שמיד לאחרי זה נכנסים ליום השבת¹²⁹.

בברכת המזון, כשלא אכל כזית אחרי שקיעת החמה (כיון שאין נוהגים לפרוס מפה ולקדש, כנ"ל) אומר יעלה ויבוא והרחמן ליו"ט. אבל אינו אומר רצה ולא הרחמן לשבת¹³⁰.

ליל שבת קודש, כ"ד תשרי, שבת בראשית שבת מברכים חשון, אסרו חג

"יום היארצייט דאמי זקנתי רחל הי"ד אשת הרה"ג וכו' וכו' ר' מאיר שלמה יאנובסקי ז"ל (ניקוליעב). – כמה שבועות בסיום חדשי הקייץ – כמה שנים הייתי בניקוליעב וטפלה בי וכו'"¹³¹.

בסה"ש תש"ד¹³²: דער היינטיגער שבת איז א משולש: שבת, שבת בראשית און אסרו חג, עיי"ש.

בלקוטי דבורים¹³³: הערט אידן מען קאן נאך אראיינכאפן תשובה טאן, ראש השנה שרייבט מען, און יום הכפורים שרייבט מען אונטער, הושענא רבה נעמט מען ארויס די פתקי חיים, און ביז שבת בראשית גייען זיי נאך ניט ארויס פון היכל¹³⁴.

עוד ע"ד שבת בראשית וענינה – ראה בהערה¹³⁵.

קבלת שבת: מתחילים ממזמור לדוד. בשמחה ובצהלה¹³⁶. תפלת

(129) ובהמשך הענין, נתבאר ששבת פועלת ומוסיפה שלימות בכל הענינים, ונזכר הענין דתק"ש ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת, ששבת בעצמה "תוקעת בשופר", שהתורה פועלת הענין דתק"ש, ואז התק"ש היא בתכלית השלימות שלא בערך לתק"ש שעי" האדם. ושמעין זה הוא גם בשנה ששבת באה תיכף אחרי ר"ה, שפועלת שלימות בכל ששה ימים שלפני, שכולם הם באופן ד"ויכולו" ושלימות עם כל הפירושים שבדבר. ועד"ז הוא בחג הסוכות, שהן ימים הראשונים, והן ימים האחרונים חלים ביום החמישי ובוים הששי, ומיד באה – שבת שלאחרי זה.

(130) וראה שיחת שבת בראשית (הב') תשד"מ בטעם העדר אמירת הרחמן לשבת בשמח"ת (משא"כ בר"ה דשנה הנ"ל, עיי"ש).

(131) סה"ש תש"ג ח"א ע' 63 בהערה.

ובלוח לשנת תש"ז עם הגהות בכת"ק, נרשם לכ"ד תשרי: "בערל".

(132) ע' 44.

(133) ח"ד ע' תשיא, ליל שמח"ת תרצ"א.

(134) ובשיחת שבת בראשית תשי"א שאף שמעלה זו שייכת לר"ה, יוהכ"פ, הושע"ר ועד לשמע"צ ולא לשבת בראשית – יתרון קושיא זו אליהו הנביא. וראה בר"ד בעת הסעודות דליל שמע"צ תשל"א.

(135) ראה סה"ש תש"ה ע' 5–64. סה"מ תשי"א ע' 59. לקו"ש ח"א ע' 1. ח"ב ע' 449. ח"י ע' 190. ח"כ ע' 556 [ושם: "אין לדייק בשינוי הל' בלקו"ש הנ"ל, כי בהם הובא תוכן הפתגם (כי אין ידוע הל' בדיוק)]. וראה גם שיחת ש"פ בראשית תשנ"ב (בסה"ש תשנ"ב ח"א ע' 43). ושי"ב.

(136) לענין אמירת "בשמחה ובצהלה" (כשמתפללים משחשיכה) – בהשקפה ראשונה ה"ז בדומה למה שמתחילין ממזמור לדוד, אף גם כשכבר פנה יום. אלא, שבלוח היום יום כ"ד תשרי (קביעות ש"ז) לא נזכר עד"ז. (אלא שלא נז' שם גם שמתחילים ממזמור לדוד, ואולי כיון שנז' כבר בשבת שובה. ואכ"מ. לאידך, אמירת "בשמחה" נכפל כמ"פ בלוח).

אמנם, באגרות הרמ"ז ס"י משמע להדיא שאומרים "בשמחה". וכ"ה גם בפ"י הרמ"ז לזהר אמור ע' שסח. ואולי קאי התם במתפלל ומקבל שבת מבעו"י.

ואכן, ראה במט"א סתר"א ס"א שאומרים ברנה ובצהלה (במוצאי ר"ה שחל בשבת, למנהגם שבר"ה שחל בשבת אומרים "בשמחה"), לפי שכבר יצא יו"ט. וצ"ע אם כוונתו במתפלל משחשיכה דוקא, או כיון שכבר הזכירו קבלת שבת בלכה דודי (ומ"מ מתחילים ממזמור לדוד, כיון שאז עדיין

יו"ל ע"י בית דין צדק דק"ק קראון הייטס | לה

העמידה של שבת. טעה והתפלל תפלת יו"ט [וכן בשאר תפלות היום], ראה בהערה¹³⁷.

המנהג ב-770 שבתפלות שבת בראשית משלב הש"צ ניגוני תפלות לימים נוראים, שמע"צ ושמח"ת. וכן (בשנת תשכ"א – כקביעות שנה זו) היתה הוראה שהש"צ יתפלל בניגון של יו"ט.

ביומן משנת תשל"ד (כקביעות שנה זו): "אחרי התפלה כשיצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ התחיל לנגן "ופרצת" בניגון של "ושמחת". בהתוועדות דשבת בראשית (הא') ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א הטעם ע"ז¹³⁸.

אמנם, יש להעיר, שבשנת תשד"מ (כקביעות שנה זו) התחיל לנגן "ושמחת" אחרי התפלה. בשנת תשמ"ח (כקביעות ש"ז) התחיל לנגן ניגון הקפות לאביו כ"ק הרה"ח הרלוי"צ נ"ע. בשנת תנש"א (כקביעות ש"ז) בהתוועדות שבת בראשית (הב') הורה לנגן "ושמחת".

שלום עליכם, אשת חיל, מזמור לדוד, דא היא סעודתא – כרגיל. קידוש לשבת.

יום טוב שחל בערב שבת אין מבדילין שהרי קדושת שבת חמורה מקדושת יום טוב.

מצוה מן המובחר להמתין מלאכול הפת של עירוב תבשילין עד א' מג' סעודות השבת כדי לבצוע עליו, שכל דבר שנעשה בו מצוה אחת ראוי לעשות בו מצוה אחרת. ויש נוהגין שלא לבצוע עליו עד סעודה ג' של שבת, כדי לעשות בו מצות הרבה, שמניחין זה הככר ללחם משנה בסעודה הראשונה ובסעודה שני' של שבת, ובסעודה שלישית בוצעין עליו. [וראה לקמן שזהו הטעם בפשטות להמנהג לעשות התוועדות בזמן סעודה שלישית בקביעות זו]. ופשוט שכן הוא גם בנוגע לאכילת התבשיל¹³⁹.

אינו בגדר "יצא יו"ט").

אולם, זאת מצאנו שמנהגו (בנוגע לקדיש יתום לבעל יאצ"ט בערב שבת), שהקדיש שלאחרי מזמור שיר שייך (גם) ליום הששי (ספר המנהגים ע' 27 ובשוה"ג. אג"ק ח"ג ע' כ. שיחת ש"פ וארא תשי"ז. וכן"ה בנהג כצאן יוסף ע' קנו. וראה שו"ת תשובה מאהבה ח"ב סרכ"ט סקי"ח. ועוד). וכן"ה גם כשמתפללים משחיכה. וי"ל ע"ד תחנון בסליחות ער"ה, גם כשהאיר השחר. ואולי יש לחלק. – י"א, שב770 נהגו מאז בכגון דא לומר "בשמחה". וצ"ע. [ולהעיר מהשקו"ט בשיחת שבת בראשית (הא') תשל"ד (חלקו הובא להלן) בנוגע לניגון "ושמחת" אחרי התפלה, כיון שאינו יו"ט]. (137) טעה והתפלל תפלת יו"ט [וכן בשאר תפלות היום], לא יצא ידי חובתו. ואם נזכר באמצע ברכה אמצעית, פוסק מיד ומתחיל של שבת ("אתה קדשת") [וא"צ לחזור לראש התפלה, אף שה"ז שקר מוחלט. ראה תהל"ד סרס"ט סק"ט ואילך. ואכ"מ]. נזכר לאחר מכן, אם נזכר לפני שאמר "יהיו לרצון" השני, חוזר ל"אתה קדשת". ואם אמר כבר "יהיו לרצון" השני והסיח דעתו מלומר תחנונים, חוזר לראש התפילה של שבת. בתפלת ערבית, אם שמע ברכה מעין שבע מהש"ץ מראש ועד סוף יצא ידי חובתו. וטוב שיאמרנה עם הש"ץ כשיצא בה ידי חובתו [ויאמר אח"כ עושה שלום ויפסע ג' פסיעות]. אבל אם כבר אמרה ש"ץ אסור ליחיד לאמרה (היינו עם הפתיחה והחתימה), וחוזר לראש התפלה של שבת, כנ"ל. ומכל מקום אם עבר ואמרה ביחיד יצא ידי חובתו. (138) ושם, שנתעורר ספק באם לנגן "ושמחת" לאחר קבלת שבת, אחרי התפלה, כיון שמחד גיסא רוצים להמשיך עניניו היו"ט ביום שלאח"ז, ובפרט – כשחל בשבת, ולאידך, אצל בן חמש למקרא אינו מתקבל לומר "ושמחת בחגך" ביום שלאחרי, כשכבר אינו יו"ט. ולכן עלתה ההמצאה לנגן באופן הנ"ל, עיי"ש בארוכה.

(139) וראה בשל"ה (מס' סוכה נר מצוה): וגם יקח תבשיל חשוב המוכן לו לסעודת שבת כגון חתיכת דג חשוב או בשר או תרנגול ומה שחננו ה' המוכן לו לסעודת שבת שחרית או לסעודה ג'. ועד"ז בסידור אדה"ז: יקח הפת משבת וגם תבשיל חשוב עמו כגון בשר או דג. וראה גם לקוטי

בשיחת שבת בראשית בסעודת הלילה תש"ה¹⁴⁰: שבת בראשית פלעגן אמאל חסידים שטארק פארברענגען¹⁴¹. ובשיחת יום שמח"ת תש"ז (כקביעות שנה זז): דעם שבת בראשית דארף מען זיין פרייליך א גאנצן שבת, פארבריינגען א סאך און זיין פרייליך. ובנוסח אחר שם: שבת בראשית גייט אויף ניט צופוס. מ'דארף פארבריינגען א גאנצן מעת לעת בשמחה. (וראה שם בהמשך הענין ע"ד שלילת משקה, אש זרה).

ועוד שם: פ"א בליובאוויטש ה' הקביעות של שמח"ת כמו השתא [שמח"ת בערב שבת קודש], האט דער טאטע פרייטאג נאכט פארבראכט א גאנצע נאכט.

ובסה"ש תש"ב¹⁴² (הועתק בחלקו בהיום יום¹⁴³): פרשה בראשית איז א פריילעכע סדרה .. איז די כללות הסדרה א פריילעכע און עס איז שבת בראשית, אין אלע קהלות ישראל איז ששון ושמחה, מען האט אנגעהויבען די תורה פון דאס נ"י.

הפת של עירובי חצרות [באם אין משתמשים בו לשאר שבתות השנה להתיר הטלטול ולא אכלוהו בשבת חוה"מ] יש לבצוע עליו בשבת שחרית (ובחצאי-עיגול מוסיף אדה"ז: או בסעודת הלילה אם סועד משחשכה ודאי¹⁴⁴) דהואיל ונעשית בו מצוה אחת יש לעשות בו ג"כ מצוה אחרת¹⁴⁵.

אלו שעדיין לא קראו פ' ברכה שמו"ת, ישלימו זאת עכ"פ לא יאוחר מהלילה דמוצאי שמח"ת, דמכיון ש"הלילה הולך אחר היום" הרי לילה זו שייכת עדיין לפ' ברכה שקראו ביום שמח"ת (ועד"ז הוא בנוגע לשיעורי חת"ת דיום שמח"ת)¹⁴⁶.

יום שבת קודש

אמירת כל התהלים בהשכמה. יום התוועדות.

סוף זמן קריאת שמע: 9:51

שחרית כבכל שבת.

קריאת התורה: פ' בראשית. לחמישי מסיימים בפסוק: ואחות תובל קין נעמה. לשישי מתחילים מפסוק "ויאמר למך לנשיו" (פסוק כג). הפטורה: כה אמר – ויאדיר. יקום פורקן.

בשו"ע אדה"ז הובא שנוהגים שלא לברך בה"ב בשבת שבתוך תשרי אלא ממתינים לשבת הבא.

מברכים חודש חשוון. נכון לידע המולד קודם שמברכין החודש. מולד

שיחות חט"ז ע' 187 ואילך בדעת אדה"ז [ועיי"ש בל' מהרי"ל ומנהגי מהר"א טירנא]. וראה בא"ח שנה ראשונה פ' צו ס"ב. דרכי חו"ש מנהגי יו"ט סתקי"ז.

140 (140) סה"ש תש"ה ע' 64.

141 (141) דיוק הלשון בזה נת' בשיחת שבת בראשית תשכ"ז.

142 (142) ע' 30.

143 (143) ג' חשוון.

144 (144) וראה בלקוטי שיחות (דלקמן - בהערה 41 שם) טעם הספק בזה.

145 (145) וראה בלקוטי שיחות חלק טז בשיחה ד לפרשת בשלח טעם החילוק בין ערובי חצרות

לערובי תבשילין בענין זה.

146 (146) שיחת יום שמח"ת תשמ"ז.

יו"ל ע"י בית דין צדק דק"ק קראון הייטס | לז

חודש חשוון: ערב שבת קודש, בשעה 12 ביום, 12 דקות ו-17 חלקים.
ראש חודש מרחשוון ביום הששי וביום השבת קודש הבא עלינו לטובה.
אין אומרים אב הרחמים.

בעת ההתוועדות [הראשונה] דשבת בראשית, נהגו ב-770, כהמנהג בכ"מ, למכור המצוות השייכות לבית הכנסת. ובשיחת ש"פ בראשית תשנ"ג¹⁴⁷: ידוע המנהג בכ"כ קהילות בישראל שבשבת בראשית "מוכרים" המצוות השייכים לבית הכנסת – עליות לתורה, הגבהת וגלילת הס"ת, פתיחת הארון, וכן הזכויות ד"נר למאור" ו"יין לקידוש ולהבדלה", וכיו"ב¹⁴⁸.

בשיחת שבת בראשית תש"נ נזכר ע"ד הנהוג שמכירת המצוות ע"י הגבאי הוא בחבישת שטריימל, והטעם בזה¹⁴⁹.

בשיחת ש"פ בראשית תשמ"ו: גם לאחרי הדיבור אודות לימוד השיעור דפ' בראשית ביום שמח"ת [ולא באסרו חג – ראה בפרטיות לעיל ביום שמחת תורה] – ישנו לכה"פ יהודי אחד (או שנים) שלא למדו שיעור זה, לא בשמח"ת, ולא באסרו חג, עד עצם היום הזה! ובכל אופן, ישלימו שיעור זה מיד לאחרי ההתוועדות (או אפילו באמצע ההתוועדות – במקום לישון...), ומכאן ולהבא – בודאי יקפידו על לימוד השיעורים דבר יום ביומו. והתקווה חזקה שהדברים יפעלו פעולתם, ומה גם שאפילו על הספק – כדאי לדבר ולהאריך בזה, כולי האי ואולי כו', שכן אילו היו מדברים רק דבר **שבטוחים** שיבוא לידי מעשה בפועל – ה' משך זמן ההתוועדות קצר יותר!...

אסרו חג: כל העושה איסור (פירוש אגודה) לחג באכילה ושתיה דהיינו שמרבה קצת באכילה ושתיה ביום שלאחר החג ועושהו טפל לחג מעלה עליו הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן שנאמר אסרו חג בעבותים (ופי' בהמות עבות ושמינות) עד קרנות המזבח לפיכך נוהגין במדינות אלו להרבות קצת באכילה ושתיה ביום שלאחר החג ואין מתענין תענית יום שמת בו אביו ואמו ואיסור זה אינו אלא מנהג אבל מעיקר הדין אין איסור כלל להתענות בו [כשחל בחול] אלא שהמונע הרי זה משובח. בשנה זו, בלא"ה חל בשבת קודש¹⁵⁰.

147) סה"ש תש"נ ח"א ע' 83.

148) ועיי"ש באריכות בטעם המנהג. וראה גם שיחת שבת בראשית תשי"ב. תשכ"ה. ונת' בכמה שיחות.

[ההיתר ע"פ נגלה, ראה שו"ע אדה"ז סש"ז סט"ז (בכלל). וראה מהרי"ק שרש ט. מהרי"ל הל' סוכה. ועוד. ונתבאר גם בשיחת ש"פ בראשית תשח"י. וראה בלקו"ש ח"א ע' 2 ההוראה בעבודת ה'].

149) ובאו"א – בשיחת ש"פ בראשית תשמ"ח. ושם: ויה"ר, שמכירת המצוות תהי' בהצלחה רבה ומופלגה, הצלחה שתתבטא בממון רב עבור בית-הכנסת. והעיקר – שבקרוב ממש נוכח ליזמן שלא יהי' צורך במכירת מצוות מכיון שיהי' ריבוי כסף וזהב... באופן ד"אשפוך". ואז יהי' גם ענין הציבור בתכלית השלימות – "קהל גדול", כולם יחדיו, הן אלו שלובשים "שטריימל" בגשמיות והן אלו שלובשים "שטריימל" ברוחניות – ישובו הנה, לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, ולבית המקדש, ובאופן ש"לא עיכבן המקום כהרף עין".

150) ולהעיר שבכמה שיחות מודגש הענין דאסרו חג כשחל בשבת. וצ"ע אם יש מקום להרבות באכילה ושתי', וע"ד ר"ח שחל בשבת (להדעות שמוסיף באכו"ש – ראה שכנה"ג, א"ר ועוד או"ח סתי"ט. וראה שיחת ש"פ ויקרא תנש"א). ולהעיר שעפ"ד המג"א סתי"ט בכגון דא די' למשוך סעודה שלישית לתוך הלילה, א"ש המנהג להתוועדות בזמן סעודה שלישית. ולהעיר מיום טבוח (לב"ש, וגם ב"ה עשו כדבריהם) בעצרת שחל להיות בע"ש.

הלכתא למשיחא: לענין חלוקת לחם הפנים בקביעות שנה זו, ראה משנה סוכה פ"ה מ"ח. רמב"ם תמידין ומוספין פ"ד הי"ג ובהשגות הראב"ד.

מנחה: קריאת התורה (פ' נח). מנחה של שבת. אין אומרים "צדקתך". מנהג העולם (והובא הענין בשו"ע אדה"ז¹⁵¹) שמתחילין בשבת זו לומר ברכי נפשי וט"ו שיר המעלות. אבל בסידור רבינו הזקן לא הובא כלל¹⁵². בלקוטי שיחות¹⁵³ נכתב: "ראה לעיל בפנים השייכות דעירוב תבשילין לסעודה שלישית דוקא [יש נוהגין שלא לבצוע עליו עד סעודה ג' של שבת"]. ונת' בארוכה בהתועדות¹⁵⁴, שזהו טעם בפשטות להתועדות בתור המשך לשמח"ת בזמן דסעודה שלישית דשבת בראשית הסמוך לשמח"ת (שחל ביום ועש"ק)."

בספר המנהגים חב"ד¹⁵⁵: "לפנות ערב נוהג כ"ק אדמו"ר שליט"א ליטול ידיו לסעודה, בה אומר מאמר דא"ח. ברהמ"ז, ערבית, הבדלה, חלוקת כוס של ברכה. "כנ"ל, בקביעות כזו, עושים היום סעודה והתועדות אחרי מנחה.

אחר מנחה – התועדות. נוטלים ידים לפני השקיעה, ואוכלים פת (לפחות בשיעור "כביצה"). בשנים האחרונות (מאז שמח"ת תש"ג) נהגו (ע"פ הוראה) שמנגנים ניגוני רבותינו נשיאינו ומזכירים אותם לפני כל ניגון.

בהתועדות שבת בראשית תנש"א נאמר: בדרך כלל לא נוהגים בחב"ד ליטול ידים לסעודה שלישית, מצד מעלת הזמן ד"רעוא דרעוין" שקשור עם בחי' התענוג הבלתי מורגש, מלבד בזמנים יוצאים מן הכלל נוטלים ידים לסעודה שלישית – כבנדוד, שההתועדות דשמח"ת שחל בשנה זו ביום הששי, נערכת בזמן סעודה שלישית דשבת בראשית. ועיי"ש בהסברת העילוי בזה.

בספר השיחות תש"ד (אחש"פ בסעודה)¹⁵⁶: "עס איז א מנהג אום שמח"ת און אחרון של פסח צו זינגען דעם ניגון פון שפאליער זיידען "האפ קאזאק", דארף מען אים יעצט זינגען"¹⁵⁷.

בספר המנהגים חב"ד: "כ"ק אדמו"ר שליט"א נוהג, אשר בעת ההתועדות של שמח"ת [או שבת בראשית] מזכיר ע"ד¹⁵⁸ השתתפות כל אחד ואחת במגבית "קרן השנה"¹⁵⁹. בשנה זו, תורמים סכום במספר 354.

(151) סרצ"ב ס"ו. סת"ל ס"ב.

(152) טעם להמנהג – ראה בלבוש או"ח סתרס"ט. וע"ד החסידות – לקו"ש חל"ז ע' 12 ובהנסמך שם.

(153) חלק טז ע' 191 בשוה"ג.

(154) שבת בראשית התועדות ב' – המשך לשמח"ת – תשח"י.

(155) ושם הוא בנוגע ליום ב' דר"ה. אלא, שעד"ז הוא ביום שמח"ת.

(156) ע' 116.

(157) וראה גם שיחת שמח"ת פר"ת (תורת שלום ע' 236). ונת' הטעם בר"ד בעת הסעודות ליל אחש"פ תשכ"ז. וראה גם שיחת אחש"פ תש"ל. וכן נהגו כו"כ שנים בהתועדות דשמח"ת או שבת בראשית. וראה בשיחת שבת בראשית תשכ"ו השייכות ל"ויעקב הלך לדרכו".

(158) וכן מזכיר ע"ד שמירת שיעורי חת"ת, וכינוס תורה.

(159) ונת' בלקו"ש ח"ב ע' 654 ואילך.

כשנמשכה סעודתו עד שחשיכה אפילו כמה שעות בלילה מזכיר רצה בברכת המזון לפי שהכל הולך אחר התחלת הסעודה שאז חל עליו חיוב הזכרה מעין המאורע ולא נפקע ממנו חיוב זה ביציאת היום.

מוצאי ש"ק בשעה 6:58.

כבר נתפרסם קול קורא מהבד"צ, ושם גם בקשר להתוועדות קודש דשבת בראשית, שאין לצלם ולהסריט בכל אופן שהוא עד לאחר שהציבור מתפללים תפילת ערבית. ולשומעים יונעם.

בכ"מ, ע"ד הכרזה הנהוגה בליובאוויטש מלפנים בשלהי שמחת תורה, שמתחיל עתה הסדר ויעקב הלך לדרכו. ובכמה שיחות קודש, שכמה מדרגות ב"ויעקב הלך לדרכו", ובמוצאי שבת בראשית, נוגע להכריז עוד הפעם¹⁶⁰.

ערבית: כבכל מוצאי שבת. משיב הרוח ומוריד הגשם (החל ממוסף של שמע"צ). אתה חוננתנו (**אין** אומרים ותן טל ומטר לברכה עד 4 לדעצעמבער, בשנה זו – אור ליום שלישי, י"ז כסלו). והי נועם וכו'.

בשיחת יום שמח"ת פר"ת¹⁶¹: רשב"ץ הי' אומר, אז אלול הויבען אן די יונגע הענדעלעך אויך קרייען אז זאלן זיי קרייען, אין אלול אין תשרי, אבער נאכדעם הויבט זיך אן דער ויעקב הלך לדרכו, דארף מען וויסען, אז מען זאל ניט אנהויבען מיט מדריגות גבוהות ונעלות נאר מיט נידעריגע מדרי' דוקא וכו', עיי"ש בהמשך השיחה.

בפתח דבר לקונטרס שמע"צ-שמח"ת תשי"א: "ידוע פתגם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, אשר אחר שמחת תורה מתחיל הסדר ד"ויעקב הלך לדרכו" הוא דרך הוי', דרך התורה והמצוה. וביאר כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ בענין שמע"צ ושמח"ת, אז אף א יריד קויפט מען איין די סחורה, און קומענדיג אהיים – במשך ימות השנה – פאקט מען עס פאנאנדער און מען הייבט אן טאן דערמיט וואס מ'דארף טאן. כן הוא בכל אחד ואחת מישראל בחודש השביעי שהוא משובע בכל טוב נותנים להם ולנו "סחורה" במה להתפרנס כל השנה כולה, אבל צריך לפתוח האמתחות, פאנאנדער פאקען און טאן מיט דער סחורה וואס מען דארף.¹⁶²

בלקו"ש¹⁶³: "בחתמת ימי המועדים – ר"ה, יוהכ"פ, חה"ס, שמע"צ ושמח"ת – ואיש הישראל צריך להכנס בימי החול ונוסף על זה – בימי החול דימי החורף, כחצי שנה בלא רגלים, הרי צריך הוא לקחת עמו "צידה לדרך" – כחות והמשכות אשר יתנו לו היכולת כי בקיימו הציווי "ויעקב הלך לדרכו", יוכל ללכת לבטח דרכו, אף כי כל הדרכים בחזקת סכנה. ולזה הוא: ביום השמיני עצרת – אסיפת וקליטת כל ההמשכות כלליות של חדש תשרי. בשמח"ת – התחלת ההתגלות וההמשכה, אשר על ידי זה נקל יותר להביא לפועל טוב, במשך כל ימי השנה, את כל ההחלטות טובות דחדש תשרי." ועיי"ש עוד.

הבדלה: נוסח ההבדלה כרגיל כבכל מוצאי שבת¹⁶⁴. ויתן לך. מלוה מלכה.

160) וראה לקו"ש ח"כ ע' 269. ועוד.

161) תורת שלום ע' 239.

162) וראה בשיחת ליל שמח"ת תש"ז (סה"ש תש"ז ע' 74 ואילך) בנוגע לקביעות שנה זו.

163) ח"ט ע' 393.

164) שכח ולא הבדיל – דין תשלומין כבכל מוצאי שבת. אבל בשכח ולא הבדיל במוצאי יום טוב (כשאינו חל בערב שבת כבשנה זו), נחלקו הפוסקים אם יכול להבדיל למחרתו, וספק ברכות

יום ראשון, כ"ה תשרי

אין אומרים תחנון, למנצח יענך, ותפלה לדוד וכו' עד סוף תשרי.

יש ליזהר להזדרז לשלם דמי הזכרת נשמות. ובכמה אגרות קודש הפליא אדה"ז בנוגע לחובת הזריזות בפרעון דמי הצדקה (נוסף לגדר "בל תאחר"¹⁶⁵).

עצי הסכך אחר שעברו ימי החג, מותר להשתמש בהן לכל מה שירצה, ונכון ליזהר שלא להשתמש בהן תשמיש בזיון, ואין צריך לומר שאין לפסוע עליהם.

בנוי סוכה, "לכאורה כדאי להוסיף בו אזהרה לשמור על קדושתו – ובפרט לשלול בהחלט הרגיל בהנהגות בנוי סוכה (לאחרי חה"ס בפרט)".

בשו"ע אדה"ז כתב: יש נוהגין לשרוף את החמץ בערבה שחבטו אותה בהושענא רבה לפי שכל דבר שנעשה בו מצוה אחת נכון לעשות בה מצוה אחרת ויש נוהגין לעשות היסק מערבות הלולב בפי התנור בשעת אפיית המצות¹⁶⁶. בפועל, הסכך היו שורפים במרחץ – אחרי [ובסמיכות ל] חג הסוכות. לולב והושענות – שורפים אין א מיטען מיטוואך, ולא לשריפת החמץ¹⁶⁷. וראה בהערה¹⁶⁸.

כינוס תורה: בשיחת ב' דחה"ש תשמ"ט נאמר: המנהג שנקבע מכו"כ שנים ובכו"כ מקומות לערוך "כינוסי תורה" לאחרי ובסמיכות לכל א' משלש רגלים (שלש פעמים בשנה) . . וכפי שכבר הכריוו אודות הכינוס תורה כאן – בביהכ"נ וביהמ"ד זה, שמגדלין בו תורה ותפלה, בד' אמותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבהם התפלל ולמד כו' במשך עשר שנים, וקדושה לא זזה ממקומה – שיתקיים למחרת וכו', "אסרו חג". וכאן המקום להציע שישתדלו בפירסום מנהג זה בכל שאר המקומות שעדיין לא נהגו כן – שגם במקומות אלו יערכו "כינוסי תורה" כהמשך ובסמיכות להימים טובים, ב"אסרו חג" או בימים שלאח"ז, באופן שיוכל להיות ברוב עם, כפי תנאי המקום.

בהתוועדות יום שמחת תורה תשמ"ז נאמר: ישנו ענין נוסף . . בקשר ל"כינוס תורה" שמתקיים באסרו חג דשמח"ת, במכ"ש מעריכת "כינוס תורה" בכל המועדים, שהרי בשמחת תורה מודגש במיוחד ענין התורה עד ל"כתר תורה". ובשיחת שבת בראשית תנש"א: יש להזכיר גם אודות המנהג בשנים האחרונות לערוך כינוס תורה באסרו חג, ובשנה זו שאסרו חג חל ביום השבת, עורכים הכינוס תורה למחרתו (כפי שהכריזו לפני"ז). ונת' שם בהמשך השיחה המעלה בכינוס תורה בקביעות כזו, והשייכות לגאולה.

מספר הרב ישעיהו הרצל שליט"א: בשנת תשכ"ו בעמדי בחוץ בחצרו של הרבי שליט"א יחד עם חמי הרב יעקב ז"ל פרידמן בשעת הכינוס

להקל. [ובמק"א הארכנו במשמעות דעת אדה"ז בזה].

165) ולהעיר מס' לקט יושר הל' צדקה (יו"ד ס"ע 40) שבעל תרומת הדשן לא אכל בשחרית באסרו חג עד ששלח דמי הזכרת נשמות לגבאים.

166) ונת' בלקוטי לוי"צ ח"ב ע' רצו.

167) ר"ד תשרי תרצ"ג.

168) וראה שו"ע אדה"ז סצ"ז ס"ו ובלקוטי שיחות חי"ט ע' 569 ע"ד ההשתמשות בהדסים של

מצוה לבשמים במוצאי שבת.

תורה באסרו חג דחה"ש פנה אלינו כ"ק אד"ש בשאלה: מדוע עומדים אתם בחוץ מהכנס תורה, ועל תשובתינו מפני חשיבות הענין מצד צרכי חתונה המתקרבים ובאים לא התייחס כלל, אלא העיר עוד הפעם: הלא זה באמצע תורה, ובעניני החתונה צריכים לגזול מן השינה! מאז הוחדר בי החשיבות להשתתף בכינוסים אלו אפילו כשקשה קצת. כשיספרתי כל זה בכנס תורה דחגה"ש שמח מאוד הגאון הרב מנטליק ז"ל ואמר: למה השארת דבר חשוב כזה לסיום הכנס?

בלקוטי שיחות (בשיחה לנשי ובנות חב"ד)¹⁶⁹: דער רבי דער שווער פלעגט ווינטשן עס זאל זיין א "געזונטער ווינטער". ווינטש איך און בלשון הרב – אייך, אייער מענער און קינדער – א געזונטן פריילעכן און גליקלעכן ווינטער, א גוטן תמיד. ובמק"א: "א געזונטער ווינטער און א פריילכער יאר".

יום שני, כ"ו תשרי

בשנת תש"נ: "דין נצח", שנפסק בבית המשפט אשר "המלך אינו מעיד" [מיומנו של א' התמימים: ב-770 הגיעה הבשורה בערך בשעה 12. הריל"ג הודיע מיד לכ"ק אד"ש, וכ"ק אד"ש שאל האם הקהל אומרים לחיים? וענה: בחיוב. כ"ק אד"ש שאל אותו: מיט הגבלות אדער אהן הגבלות. וכשענה הריל"ג שכאו"א עושה כפי שמרגיש, אמר לו כ"ק אד"ש: ס'איז טאקע א שנת נסים, אבער ס'זאל זיין מיט הגבלות. כ"ק אד"ש ירד לתפילת מנחה (בסירטוק משי כרגיל בשנה זו ובמגבעת חדשה) ב-15:3, כאשר הקהל שר בהתלהבות דידן נצח. כשהגיע למקום תפילתו הסתובב לעבר הקהל ועודד את השירה בידו. בחזרת הש"ץ שרו את הקטע של "שים שלום" ועודד את הניגון בידי הק'. בסוף התפילה שר הקהל את הקטע של "אל תירא" ו"אך צדיקים" ובסופו המשיך לדפוק על העמוד למשך זמן לאות אשר ימשיכו בניגון "כי אלקים". מיד באותו לילה אחרי תפילת ערבית, והשיחה שלאחריה, התקיימה התוועדות גדולה. בהמודעות ע"ד ההתוועדות ב-770, נזכר ע"ד ההוראה שיהא עם ההגבלות הידועות].

בספר השיחות תש"ט¹⁷⁰: החג יש לו תשלומין כל שבעה, אין ליובאוויטש שבלויבאוויטש פלעגט מען פארבריינגען נאך שמח"ת אלע נאכט ביז ראש חודש.

169 (לקוטי שיחות ח"ב ע' 580 (משיחת מוצאי שבת בראשית תשי"ד לנשי ובנות חב"ד).
170 (ע' 286.

עשו כל אשר שביכולתכם לפעול ביאת משיח בפועל ממש!

מעכשיו ניתן לקבל

המעשה הוא העיקר

הלוח החסידי – עם ה"הוראות למעשה" מתשמ"ח ואילך.

בוואטסאפ

תוסיף מספר 1.347.699.2770 + לרשימת אנשי הקטר שלך ושלח לשם בקשה ל'מנוי'.

(אפשר לבקש לקבלו גם בתרגום לאנגלית)

להרשם באימייל שלח בקשה לכתובת

info@iChossid.com

אין לראות בזה שום המלצה להחזיק ולהשתמש במכשיר עם חיבור לאינטרנט.

לכל האורחים שיחיו מטעם הבד"צ דשכונת קראון הייטס

א. ברוכים הבאים: הננו מקדמים בברכה כל אלה "שההרגש החסידי שלהם האיר אצלם בגלוי" (כלשון הרב) והגיעו להסתופף בצילא דמהימנותא לחודש תשרי.

ב. כאורחי המלך, כמופת הם לרבים. חוב קדוש וזכות נפלאה שיתנהגו בצניעות (גם צניעות המלבושים, ככל פרטי הדינים בזה, וגם לגברים, וגם צניעות בהנהגה) ולקדש שם שמים גם בעיני האינם יהודים.

ג. החובה מוטלת על כאו"א להישמע להוראות הגבאים והממונים על הציבור (תחת מרותם של חברי הבד"צ) ע"פ דעת הרוב ולא לבנות כאו"א במה לעצמו. וק"ו שלא לעורר מדנים ודברי ריבות ח"ו.

ד. כאן בשכונה אין עירוב, ואסור לטלטל בשבת וביו"כ. ביו"ט מותר לטלטל אבל רק דברים שהם לצורך.

ד. להלן רשימת מוצרים ומקומות בהכשר הבד"צ:

יין – רק חברת Yayin.

בשר בקר ועוף – חנות בשר ברחוב טרוי. – טלפון להזמנות:

347.770.4048

מסעדות ומאפיות:

Kingston Bake Shop, 380 קינגסטון (פינת קראון)

Mozarelle – מסעדה חלבית, 265 טרוי אוו.

Chocolatte, איסטערן פארקוויי (פינת קינגסטון)

על סמל ההכשר של הבד"צ ניתן לסמוך רק אם מופיעים שם שמות רבני השכונה, הלא הם מארי דאתרא וחברי הבד"צ הרב שוויי והרב ברוין שליט"א.

לצערנו ישנם פרסומים שקריים (סמל, שלטים ומודעות בחזית מסעדות, ואפילו – טופס (בלאנק) למכתבים עם רשימת מוצרים) על מוצרים ומקומות בהכשר הבד"צ כביכול, ואין לסמוך כלל על פירסומים הללו. והמפרסמים לא צייתו לדין תוה"ק, הולכים לערכאות רח"ל (שעל זה נפסק בשו"ע: הרי זה רשע וכאילו חירף וגידף והרים יד בתורת משה רבינו, ושמחרימין גם המחזיק בידם), ועוד. לאידך, מובן שניתן לקנות במכולות מוצרים ארוזים, וכן לאכול במסעדות, שיש עליהם חותמת מרבנים וארגוני כשרות המוחזקים ליראי שמים ומפורסמים בכל העולם כמהודרים ביותר. פרטים ניתן לקבל מתושבי המקום יראי שמים.

ה. המים כאן בני. מוחזקים בשרצים (לדעת כמה מומחים בעירי, הבעי' התחילה בשנת תשנ"ד לערך). ולדעת רוב הפוסקים בני. אין בזה שום היתר, והוא ענין הכי חמור, איסור דאורייתא עם כמה לאוין. צריך להזהר שלא לשתות מים מהברז, רק באם ידוע שסוננו כראוי באמצעות פילטר. מים הנמכרים בבקבוקים ניתן לשתות ללא חשש. מותר לאכול מאכלים שנתבשלו משך זמן רב במים שאינם מסוננים (אצל מי שאינו מקפיד בשוגג), כי חלקי שרצים נתבטלו ע"י הבישול.

ו. סמוכים ובטוחים אנחנו, שנזכה לחזות באור פני מלך חיים, ולא יכנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מוריד, "זעהו זיך מיט'ן רבי'ן", קבלת פני משיח צדקנו בפועל ממש, ויהא החודש משובע בכל גם לעיני בשר, "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר", ותומ"י ממ"ש. בברכת מועדים לשמחה.

מטעם הבד"צ דשכונת קראון הייטס

תשרי תשע"ח, שנת "בביתא דמשיחא", "פקד פקדתי"

לאנ"ש והת' שיחיו

א. הננו בזה להזכיר ולהזהיר בנידון שמירה וקיום מלא של התקנה הידועה שלא לשתות משקה יתר על המידה, בעיקר לאלו שלפני גיל ארבעים, ובפרט לבחורים, אף שגם אלו שאחרי גיל ארבעים צריכים למעט בשתיית משקה (שיחת ש"פ שמיני תשכ"ג).

על המשפיעים מוטלת האחריות לחזור ולהודיע כל הפרטים בזה עפ"י המתבאר בשיחות קודש, וכאן יוזכר רק שהתקנה בתוקפה גם בשמחת-תורה – ובלשון הרב בשיחת י"ב תמוז תשכ"ה: "און מען מיינט דאס בנוגע לפועל ממש למטה מעשרה טפחים ולכל אחד ואחד, סיי בשבת, און סיי ביום-טוב, און סיי י"ב תמוז, און סיי י"ט כסלו, און סיי שמחת-תורה וכו'" – ושהאחריות בזה לא רק שמוטלת על כל אחד ואחד לעצמו, אלא שעליו גם לשמור על השני שלא ישתה יותר מהמידה (כמבואר בשיחת ש"פ נח תשכ"ז ובשיחת ש"פ בלק תשד"מ).

מועתק בזה מרשימת יחידות ב' סיון תשכ"ח (מוגה):

"תוכן דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהואיל לומר היום אחרי תפלת המנחה, להמזכירות ולהנהלת צעירי אגודת חב"ד, ומבקשים את כב', לפרסם את דברים אלו באופן המתאים.

. . אזוי ווי איך האב געהאט ידיעות אז עס זיינען דא אזוינע וואס האבן ווייטער אנגעהויבן מקיל זיין בנוגע משקה, איז בנוגע צו יעדער איינעמס הנהגה, האט דאך יעדערער די בחירה צו טאן וואס ער וויל היפך פון מיין בקשה אין דעם. אבער בנוגע צו דער תהלוכה פון שבועות, וואס דאס איז דאך מיינע א שליחות, בעט איך איבערגעבן, אז די וועלכע היטן ניט אפ די תקנות בנוגע משקה, זיינען ניט מיינע שלוחים. און איך בעט זיי, זאלן זיך ניט משתתף זיין אין דער תהלוכה. די זעלבע זאך אויך בנוגע . . גיין שמח"ת אין די שולן משמח זיין אידן וכיו"ב . .

וכל האמור איז עס סיי בנוגע תלמידים, סיי בנוגע יונגע לייט, סיי בנוגע עלטערע."

ב. בקשר להתוועדות קודש דשמחת תורה – אין לצלם ולהסריט בכל אופן שהוא עד לאחר שהציבור מתפללים תפילת ערבית. ולשומעים יונעם.

A notice was issued by the Rabbanim (see page מא) to remind everyone about the Rebbe's regulation regarding drinking 'mashke' throughout the year and on Simchas Torah as well. If you are unaware of the severity of this matter, please ask a mashpia to fill you in on the details